

Plenum

Tisdag 17.9.2024 kl. 14.00—17.41

3. Statsrådets klimatårsberättelse 2024

Berättelse B 16/2024 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 3 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till miljöutskottet, som kommunikationsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet och ekonomiutskottet ska lämna utlåtande till.

För debatten reserveras i detta skede högst en timme. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Presentation, minister Mykkänen, varsågod.

Debatt

14.01 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse on siis valtioneuvoston eduskunnalle antamasta vuoden 2024 ilmastovuosikertomuksesta. Kertomus on annettu valtioneuvostosta kesäkuussa ja kuvaa tilannetta siten kuin ilmastopolitiikan toimeenpano oli keväällä 2024.

Tuloksista hyvin karkeasti kiteytetysti voi todeta, että ne ovat rohkaisevan kaksijakoisia. Hyvää on se, että fossiilisten päästöjen lasku on kiihtynyt ja myös maaperän ja metsien hiiltä sitova nielu on hieman toipunut näissä tuoreimmissa arvioissa, mutta sitten kaksijakoisuuden toinen puoli on se, että maaperän ja metsän hiiltä sitovan nielun määrä ei suinkaan ole sillä tasolla, jota tarvitsemme EU-velvoitteiden ja myös ilmastolain tavoitteiden toteuttamiseen.

Ilmastovuosikertomuksesta on säädetty siis kansallisessa ilmastolaissa, ja kertomus annetaan eduskunnalle vuosittain. Ensimmäinen vuosikertomus annettiin vuonna 2019. Kertomuksessa raportoidaan tiedot kasvihuonekaasupäästöjen ja nielujen kehityksestä sekä arvioidaan toimien riittävyttä sekä lisätoimien tarvetta. Ilmastovuosikertomus sisältää myös tiedot keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toteutumisesta. Lisäksi kertomuksessa raportoidaan sopeutumis suunnitelmaan sisältyvien toimien riittävydestä ja toteutumisesta. Esitetyt vuosien 2005—2022 päästötiedot ovat peräisin virallisesta kasvihuonekaasuinventaariosta, ja vuoden 2023 tiedot perustuvat Tilastokeskuksen toukokuussa julkaisemiin pikaennakoihin. Tavoitteiden saavuttamisen, toimien riittävyden ja lisätoimien tarpeen arvioinnissa käytetään skenaariotietoja. Ilmastovuosikertomuksessa on käytetty Perusskenaariot energia- ja ilmastotoimien kokonaisuudelle kohti päästöttömyyttä -hankkeen tuloksia, jotka julkaistiin kesäkuussa, eli niin sanottuja PEIKKO-skenaarioita.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Suomen kasvihuonekaasupäästöt ilman maankäyttösektoria ovat vähentyneet jopa 42 prosenttia vuosien 2005—2023 välisenä aikana. Vuonna 2023 Suomen kasvihuonekaasupäästöt fossiilisista lähteistä laskivat 11 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, ja teollisuuden energiantuotannon muodostamalla päästökaupparektorilla päästöt vähenivät yhdessä vuodessa jopa viidenneksen eli 19 prosenttia, siihen vaikutti erityisesti kivihiilen ja turpeen kulutuksen lasku edellisestä vuodesta. Niin sanotulla taakanjakorektorilla — joka muodostuu pääsääntöisesti liikenteestä, maataloudesta, rakennusten erillislämmityksestä, työkonesta, jätteen käsittelystä — päästöt ovat myös vähentyneet, mutta selvästi hitaam- malla tahdilla kuin teollisuuden ja energiantuotannon päästökaupparektorilla. Maankäyt- tösektorin eli maaperän ja metsien hiilinielun tilanne oli vuonna 2023 pikaennakkotiedon mukaan pieni nettinielu toisin kun toissa vuonna, eli tilanteessa oli paranemista. Arvio maankäyttösektorin nettinielun tai nettopäästöjen suuruudesta tarkentuu seuraavassa pääs- töjulkistuksessa joulukuussa, joten tälle ennakkotiedolle ei liian voimakasta painoa kann- ta antaa.

Nykytoimiskenaariossa esitetty päästövähennystahti fossiilisten päästöjen kokonaisuu- den osalta tulee vuodelle 2030 asetetussa tavoitteessa lähelle ilmastolain mukaista 60 pro- sentin päästövähennystavoitetta, mutta eroa siihen jää kurottavaksi vielä noin 1,3 miljoonaa hiilidioksiditonnia vuoden 2030 tasossa. Tämä ero vuoden 2030 tavoitteeseen on kyllä lähellä mittausvirhettä taakanjakorektorin osalta: emme pysty kovin tarkkaan arvioimaan niin pitkälle päästöjä.

Ilmastolain hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää vuonna 2035, että pääs- töt ovat enintään nielujen tasolla, ja maankäyttösektorin nettinielukehitys näyttää viimei- simpientkin tietojen perusteella huomattavan paljon heikommalta kuin mitä tähän tavoittee- seen tarvitaan. Nykytoimiskenaarion mukaan lisätoimien tarve on noin 19 miljoonan ton- nin vuosiluokkaa vuoden 2035 tasossa. Siinä on siis meidän suuri haasteemme hiilineut- raalisuuden osalta tässä maankäyttösektorissa. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää siis lisätoimia erityisesti maankäyttösektorilla. Ilman lisätoimia on myös toden- näköistä, että Suomi ei tule saavuttamaan EU:n LULUCF-asetuksen mukaisia velvoitteita ilman yksiköiden ostoja muista maista — nimenomaan maankäyttösektorilla.

Taakanjakorektorilla päästöt sen sijaan ovat pysyneet EU-tasolla asetettujen kiintiöiden puitteissa viimeisen kolmen vuoden aikana. Nykytoimiskenaarion mukaan lisätoimien tar- vetta on taakanjakorektorilla jonkin verran vuoden 2030 EU:n kiintiöihin nähden, tosin edellisen hallituksen käyttöön ottaman päästökaupparjoustun huomioiden meidän taakanja- korektorin kumulatiiviset päästöt näyttävät tämän arvion perusteella täyttävän EU-velvit- teet.

Ilmastovuosikertomuksessa tarkastellaan myös ilmastonmuutokseen sopeutumista ja siihen liittyviä toimia. Toissa vuonna valmistunut kansallinen sopeutumissuunnitelma edistää Suomen varautumista ja sopeutumista ilmastolain mukaisesti. Kertomus tarjoaa myös katsauksia erityisteemoihin, kuten kulutusperäisten päästöjen kehitykseen sekä kun- tien alueiden ilmastotyöhön, ja lisäksi kertomukseen sisällytetään vaihtuvia teemoja, jotka tänä vuonna ovat hiilikädenjäljen käsittely eli siis suomalaisen viennin ilmastoa parantava vaikutus maailmalla sekä ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuutta yhdistävät ky- symykset.

Vuosikertomus tuo esille lisätoimien tarpeen ja sisältää myös kuvauksen näiden jatko- valmistelusta. Hallitusohjelman mukaisesti laaditaan energia- ja ilmastostrategia, jonka yhteydessä hallitus päättää myös päästövelan lyhentämisohjelmasta. Ilmastolain mukai-

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

sesti laaditaan myös keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma taakanjakosektoriin keskit-
tyen. Lisätoimien valmistelun pohjaksi tehdään päivitetty skenaarioarviot, ja tämä työ on
nyt käynnissä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan debatti, mutta sitä en-
nen yksi puheenvuoro: edustaja Kontula. Sen jälkeen aloitetaan debatti.

14.08 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä arvioidaan, että ilmaston-
muutoksen suhteen Suomen alue kuuluisi taloudellisessa mielessä maailman suojatuim-
piin. Vaikutuksen kansantalouteen oletetaan olevan vain lievästi negatiivinen seuraavan 50
vuoden aikana. Vuoden 2100 tienoilla Suomen lämpenemisestä seuraava miinus olisi joi-
takain bruttokansantuotteen kymmenesosa pienempi kuin lähes missään muualla maail-
massa.

Näihin arvioihin sisältyy jo kaikenlaista, esimerkiksi sellaisia seikkoja kuin hyönteisten
ja myrskyjen aiheuttamat tuhot metsissä, sähköverkon sääriskit, maanteiden kunnon huo-
noneminen, sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat satomenetykset, vektorivälitteisten tautien li-
sääntyminen, helteistä aiheutuvat terveysongelmat sekä ilmastomuutoksen myötä lisään-
tyvä masennus. Näistä kunkin vuosittaiset kustannukset Suomelle vaihtelevat kymmenistä
miljoonista euroista miljardeihin euroihin. Lisää kustannuksia Suomessa koituu esimerkik-
si merenpinnan noususta, rankkasateista ja tulvista, rakennusten lisääntyvistä kosteusvau-
rioista sekä lumipeitteen ohenemisesta. Toiseen suuntaan vaikuttavat kuitenkin esimerkik-
si se, miten ilmaston lämpeneminen ainakin alkuvaiheessa pidentää satokausia, suosii tu-
rismia ja pienentää lämmityskustannuksia.

Yksittäinen alue, kotitalous tai toimiala voi ottaa osumaa rankastikin, mutta kansanta-
louden tasolla homma näyttäisi siis olevan hallinnassa. Vai kuinka?

No, ei aivan. Suomi ei nimittäin ole maailmasta irrallinen saari, vaan pikkuruinen avo-
talous, jonka asukkaat rakastavat kahvia ja banaaneja ja jonka vienti nojaa ympäri maail-
maa kiemurteleviin logistiikkaketjuihin. Tällainen kansantalous ei voi osaoptimoida it-
seään ulos ilmastotoimista ja luottaa, että kyllä muut hoitavat. Jos maailmalla menee huo-
nosti, se vaikuttaa Suomeen heti. Vertailun vuoksi: viennin supistuessa vuoden 2009 ta-
louskriisissä neljänneksellä laski Suomen bruttokansantuote 7,8 prosenttia, ja nyt siis pu-
hutaan jo keskipitkällä aikavälillä huomattavasti suuremmista riskeistä.

Mikä ikävinä, ilmastomuutoksen kustannusarvioilla on viime vuosina ollut tapana pai-
sua tiedon lisääntyessä. Heinäkuussa julkistetun arvion mukaan jo yhden celsiusasteen
lämpötilan nousu voisi pudottaa globaalia bruttokansantuotetta jopa 12 prosenttia. Se on
jälleen paljon enemmän kuin aikaisemmin ajateltiin.

Toki kaikki nämä luvut ovat epävarmoja jo siksin, että seurausten kustannukset riip-
puvat edelleen monin tavoin ihmisten valinnoista, esimerkiksi siitä, miten ilmastotoimia
kansallisilla tasoilla tehdään. Iso merkitys on silläkin, miten varaudutaan ja suhtaudutaan
meitä odottaviin kriiseihin, missä määrin niiden annetaan eskaloitua esimerkiksi aseelli-
siin konflikteihin tai suuriin väestösiirtymiin.

Silti jotakin sentään voidaan sanoa. Ainakin se tiedetään, että hillitsemättömän ilmas-
tonmuutoksen tuomat yhteiskunnalliset muutokset ovat merkittävästi kalliimpia kuin il-
mastotoimien kustannukset ja että mitä kauemmin odotellaan, sitä kalliimmaksi tulee. Suo-
messä etu- ja jälkipainotteisten toimien arvioitu rahallinen ero on 5—8 miljardia. Lisäksi
siirtymään liittyvistä taloudellisista mahdollisuuksista hyötyvät tietenkin ennen muuta ne

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

pioneerikansantaloudet, joissa ratkaisuja etsitään varhain ja määrätietoisesti. Suomi on ehkä vauras, mutta ei koskaan niin vauras, että sillä olisi varaa luistella ilmastotoimista.

Arvoisa puhemies! Edellä olen perustellut, miksi etupainotteinen reagointi ilmastomuutokseen on Suomelle taloudellisesti järkevää. Olen tehnyt näin, koska tällä hetkellä hallituksessa Suomen ilmastopolitiikasta vastaavat ovat selkeästi ilmaisseet, että talous ja erityisesti sen pitkän aikavälin kestävyys on heille prioriteetti. Nimenomaan tästä näkökulmasta nykyinen tekemättä jättämisen linja on siis kestävä.

Henkilökohtaisesti kuitenkin ajattelen, että tämänhetkisessä tilanteessa raha on ongelmistamme vähäisimpiä. Näen, että ilmastotavoitteiden ylittäminen ja yhteiskunnan sopeuttaminen lämpenemiseen ovat tärkeitä pikemminkin eettisenä velvoitteena, osana vastuullista pyrkimystä hillitä ekokatastrofia ja rakentaa vähemmän ympäristövihamielistä yhteiskuntaa. Jokaisella sukupolvella on nimenomaan eettinen velvoite valmistaa kotia perässä tuleville, tehdä kulloistenkin olosuhteiden ja ymmärryksen puitteissa parhaansa sen eteen, että seuraavilla olisi hyvät lähtökohdat elämään. Lisäksi keskinäisriippuvuudet tuottavat meille eettistä velkaa myös yli lajirajojen. Me voimme olla täällä vain siksi, että muitakin on.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Arvoisat edustajat, nyt pyydän teitä, jotka haluatte varata vastauspuheenvuoron, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Ja tämän debattikeskustelun aloittaa edustaja Pitko.

14.14 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämähän on ensimmäinen ilmastovuosikertomus, joka kertoo, miten Orpon hallituksen toimet näkyvät meidän ilmastopolitiikassa. Valitettavasti viesti on selvä: hallituksen toimilla ei tulla pääsemään Suomen ilmastotavoitteisiin. Tämä hallitus on ollut kenties historiallisen määrätietoinen sen suhteen, miten ilmastotoimista on luistettu, jo puolitoista vuotta, minkä hallituksen taivalta on kestänyt. Samaan aikaan on kuitenkin ollut aikaa päättää perua jo päätettyjä ilmastotoimia. Tietääkseni mikään muu hallitus ei ole 2000-luvulla lisännyt omilla päätöksillään Suomen ilmastopäästöjä. Te sanotte usein, että ilmastotoimien tekeminen taakanjakosektorilla ja maankäyttösektorilla on vaikeaa, mutta on myös niin, että tutkijat, kansalaisjärjestöt ovat esittäneet — myös täältä oppositiosta on esitetty kerta toisensa jälkeen — tehokkaita ja vaikuttavia toimia, joihin te olette kuitenkin päättäneet olla tarttumatta. Jokainen vaikuttava toimi olisi askel kohti meidän omia ilmastotavoitteita ja pois siitä paineesta maksaa päästövähennyksistä muille EU-maille. Mielestäni nämä rahat kannattaisi käyttää kotimaassa eikä maksaa muille EU-maille. Hyvä ministeri [Puhemies koputtaa] ja arvoisa puhemies, ilmasto ei odota, me kohtaamme sään ääri-ilmiöt nyt, [Puhemies koputtaa] joten olisiko aika ryhtyä toimiin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pidetään minuutin mittaisia puheenvuoroja. — Seuraavaksi edustaja Kvarnström.

14.15 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastovuosikertomus on meille päättäjille erittäin tärkeä dokumentti. On tietenkin ilahduttavaa, että tämän vuoden kertomus kertoo, että päästöt, jopa kokonaispäästöt, vähenivät jonkin verran, mutta ne ovat kuitenkin kestävämmällä tasolla, ja esimerkiksi hiilinielut ovat liian riippuvaisia metsätalouden suhdanteista. Lisätoimien tarve on ilmeinen, ja tästä

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

on muistuttanut myös koko eduskunta. Ympäristövaliokunnan mietintö viime vuoden ilmastovuosikertomuksesta oli yksimielinen ja sisälsi lausuman lisätoimien tarpeesta, joten on syytä kysyä, mihin lisätoimiin hallitus on ryhtynyt. Aikooko hallitus päivittää maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa sekä muita ilmastolain mukaisia suunnitelmia? Suomen hiilineutraalisuustavoitteesta vuoteen 2035 on pidettävä kiinni, eikä se tapahdu ilman lisätoimia liikenteen ja maankäyttösektorin päästöjen vähentämiseksi eikä ilman jo sovitusta kiinni pitämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

14.16 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keväällä tosiaan eduskunta vaati yksimielisesti hallitukselta lisää ilmastotoimia, ja on erittäin merkittävää, että yksimielisyys lisätoimien tarpeesta löytyi. Hallituksen on noudatettava eduskunnan tahtoa ja valmisteltava lisää ilmastotoimia. Tätä vaatii myös tämä ilmastovuosikertomus, ja tätä vaatii myös ilmastolaki. Jos todetaan, että nykytoimet eivät riitä, niin lisätoimia on tuotava. Hiilinielujen romahtamisen syynä ovat yksinkertaisesti ylisuuret hakkuut. Kaikki maankäyttösektorin toimet hakkuutason laskemisesta metsitykseen ja kosteikkoviljelyyn on tehtävä hallituksen markkinoimien potentiaalisten teknisten nieluratkaisuiden lisäksi. Myös liikenteen päästöt ovat haaste. Bensapopulismin nimissä hallitus kuitenkin on lisännyt eikä vähentänyt päästöjä. Kysyn, ministeri Mykkänen: Oletteko valmiit osallistamaan muiden sektoreiden tapaan metsäteollisuutta ilmastotalkoisiin? Oletteko valmiit keinoihin, joilla hakkuut saadaan kestäväälle tasolle, jotta me edes potentiaalisesti [Puhemies ko-puttaa] voisimme olla oikealla polulla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

14.17 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Peltoheittojen metsitystuki lopetettiin tällä hallituskaudella. Vapaassa markkinassa toimivaa hiilipörssiä, päästökauppaa taakanjakosektorilla ei näy eikä kuulu, ja tänään keskisuomalainen firma Green Carbon Finland haetaan konkurssiin. Miksi te, ministeri, joka olette valmis sosialisoimaan yksityisten metsiä [Eduskunnasta: Ohhoh!] lähes 200 miljoonan euron edestä, ette hyväksy sitä, että maanomistaja voisi hyötyä siitä, kun tekee hyviä ilmastotoimia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

14.18 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos. — Nämä kaikki kauhuskenaariot, mihin tässä viitataan, ovat totta. Me eletään ilmastokriisiä, jonka taloudelliset vaikutukset tähän mennessä, viimeisen viiden vuoden aikana, ovat 170 miljardia. Mutta samaan aikaan tilanne ei ole koskaan niin huono kuin oppositio väittää, ei koskaan niin hyvä kuin hallitus sanoo. Onhan tässä menty eteenpäin kaikilla mahdollisilla riveillä.

Viime vuonna nettopäästöt laskivat edellisvuodesta 21,7 prosenttia ja vuodesta 2005 viime vuoteen verrattuna 42 prosenttia. Myönteistä kehitystä on paljon, mutta samanaikaisesti maankäyttösektorissa on edelleen haasteita, mitä tässä ilmastoraportissa hyvin kuvataan. Mutta tästä puuttuu kokonaan tämä globaali näkemys. Olisi mielenkiintoista kuulla ministeriltä, miltä tämä näyttää muualla. Meillä on yhteinen haaste Euroopassa, ilmastopäästöt

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

ja ilmasto- ja hiilinielut ovat meidän globaali yhteinen ongelmamme. Olisi kiinnostavaa kuulla, missä kokonaisuudessa olemme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

14.19 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen luonto on korvaamaton. Puhdas vesi, ilma ja metsät ovat meidän kansallisvarallisuuttamme, ja ne ovat erottamaton osa suomalaista identiteettiä ja kansanperinnettä.

Hyviä uutisia, kuten kuulimme: Suomen päästöt vähenivät reippaasti vuonna 23. Suomi ei ole ilmastopahis, Suomi on metsäinen maa ja ilmastohyvis.

Tärkeää on, että suurimmat saastuttajat on saatava paremmin mukaan näihin talkoisiin. Suomen kilpailukyvyistä huolehtiminen on parasta ilmastopolitiikkaa. Etenkin EU:n sisäinen taakanjako ja sen epäkohdat on korjattava.

Erityisen ansiokasta hallituksen toimissa on, että ilmastotoimien tavoitteisiin pyritään vastaamaan taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja alueellisesti kestäväällä ja oikeudenmukaisella tavalla.

Arvoisa ministeri Mykkänen, miten EU ja Suomi voisivat edistää suurien saastuttajamaiden mukaan saamista paremmin näihin talkoisiin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

14.20 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tässä todella tarvitse pelkästään tuhkaa ripotella päällemme, monessa asiassa olemme menneet aivan oikeaan suuntaan. Niille tavoitteille, jotka me olemme yhteisesti asettaneet, on ollut paikkansa, ja niin kuin huomaamme tästäkin kertomuksesta, monella saralla todella liikumme oikeaan suuntaan.

Mutta yhtä totta on, että nykytiedon valossa emme tule saavuttamaan itse itsellemme asettamia tavoitteita. Tämä on tosiasia, ja tätä ei tämäkään hallitus karkuun pääse. Se tarkoittaa sitä, niin kuin täällä useammassa puheenvuorossa on todettu, että on huutava tarve lisätoimille. On huutava tarve niille toimille, joita Suomen täytyy tehdä, ja on totta kai huutava tarve myös globaalisti niille toimille, joita Suomen täytyy edistää, että muutkin saadaan mukaan entistä suuremmilla panostuksilla. Mutta, arvoisa ministeri Mykkänen, kun te kuvasitte hyvin tätä nykytilaa, niin jätitte hieman vähemmälle sen, mitä hallitus nyt meinaa tehdä, jotta saavuttaisimme itse itsellemme asettamat tavoitteet. Toivoisin, että tähän ministeri ehdisi vielä vastaamaan tässä keskustelussa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

14.22 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Metsätalouksinsinöörinä täytyy kyllä kiittää siitä, että teillä on hyviä metsiin ja hiilensidontaan liittyviä kirjauksia hallitusohjelmassa. Otan tästä yhden: ”Edistetään metsien kasvua ja terveyttä parantavia toimenpiteitä sekä vahvistetaan oikea-aikaisten ja -suhtaisten harvennushakuiden tekoa, ja muun muassa turvemaita hyödynnetään osana metsätaloutta.” Hyvä kirjaus sinänsä, mutta nyt kyllä ihmettelen, mitä tämä turvekirjaus tarkoittaa sitten käytännössä. Ainakin tämä metsitystuki lakkautettiin, ja se kyllä heikentää omalta osaltaan sitten turvemaitten hyödyntämistä.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Ja samalla olisin kysynyt toisesta, puurakentamiseen liittyvästä asiasta. Hiilihän on hyvin tallessa siellä puurakentamisessa, ja viime vaalikaudella, itse asiassa aikajänteellä 2016—2023, oli tämä puurakentamisen ohjelma. Ja puurakentamiseen liittyen on myös hyviä hallitusohjelman kirjauksia, mutta mitä ne mahtavat käytännössä tarkoittaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

14.23 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tämän ilmastovuosisikertomuksen viestin jotenkin kiteyttää, niin se voi olla vaikkapa seuraavasti: nykytoimin Suomi ei ole saavuttamassa päästötavoitettaan taakanjakosektorilla, ei ole saavuttamassa päästötavoitettaan maankäyttösektorilla, ei ole saavuttamassa ilmastolain mukaista vuoden 2030 päästötavoitetta eikä myöskään ole saavuttamassa perimmäistä tavoitetta hiilineutraaliudesta vuonna 2035. Ja nämä ilmastovuosisikertomuksen arviot, nekin perustuvat optimistiselle skenaariolle, jossa oletetaan, että Marinin hallitus edelleen olisi voimassa ja jatkaisi entiseen tapaansa. Kuitenkin todellisuudessa elämme Orpon hallituksen aikaa, mikä tarkoittaa muun muassa sitä, että yksi jakeluvetoimme heikennys lisää Suomen päästöjä suuruusluokkaa 4—5 miljoonaa tonnia. Te olette vedonnut siihen, että hallitus antaa ensi vuonna energia- ja ilmastostrategian ja sieltä niitä ratkaisuja löytyy. Mutta onko tarkoitus todella niin, että hallituskauden ensimmäisellä puoliskolla emme saa ainuttakaan esitystä, jolla parannettaisiin tilannetta maankäyttösektorilla tai taakanjakosektorilla? Esipoostako niitä ratkaisuja pitää odottaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto.

14.24 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksessa ollaan jatkuvasti huolissaan siitä, millaisen taloudellisen velan jätämme tuleville sukupolville. Sen sijaan ilmasto- ja ympäristövelan osalta ette osoita samanlaista huolta, vaikka juuri tämän velan vaikutukset ovat tuleville sukupolville niin tuhoisat ja peruuttamattomat. Me tarvitsemme lisää ilmastotoimia kaikilla sektoreilla. Nykyisillä ilmastotoimillanne ja suunnitelmillanne ei tulla saavuttamaan ilmastolain tavoitteita, tämä ilmastovuosisikertomuskin toteaa sen tänäkin vuonna yksiselitteisesti.

Kysehän siis ei ole siitä, ettette hallituksessa tietäisi, mitä olette tekemässä tai jättämässä tekemättä, tämä ilmastovuosisikertomuskin kertoo sen kyllä selvästi. Te siis tiedätte, mutta passiivisuudestanne päätellen ette piittaa, ette ainakaan riittävästi. Joten jos teitä, ministeri Mykkänen, ja teitä hallituksessa kiinnostaa aidosti tulevien sukupolvien hyvinvointi, kuten toivon, vetoan teihin, jotta muuttaisitte tässä Suomen suuntaa ja teidän oman politiikkanne suuntaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

14.25 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä ilmastokysymys on sekä poliittinen että taloudellinen. Kun puhumme politiikan areenoilla, niin kuin täällä eduskunnassa, niin me olemme saaneet kuulla arvostelua, jossa käytetään termejä ”ilmastohumppa”, ”ilmastoposeeraus”, mutta kun katson talouselämän puolelle, niin siellä vastuullinen talouselämän johto ottaa tämän äärimmäisen vakavasti. Se näkyy konkreettisesti esimerkiksi siinä, että pankit hinnoittelevat luotonannossa rahan sen mukaan, miten

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

yrietykset ovat ottaneet huomioon energiapoliittiset ratkaisut ja kestävän kehityksen. Tämä on äärimmäisen tärkeää. Mutta se sama taho, joka arvostelee näitä ilmastotoimia, pitääkin tietysti näitä yritysjohtajia kyvyttöminä pelleinä, niin kuin olemme viime aikoina kuulleet. [Naurua] Minun mielestäni tässä on sellainen ristiriita tällä hetkellä, että talouden johto ymmärtää, mihin olemme menossa, mutta osa politiikan kentästä on aivan pihalla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kinnari. — Kinnari.

14.26 Teemu Kinnari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Pahoittelen, etten heti kuullut.

Tässä käydään tänään erittäin tärkeätä keskustelua. Minä haluan nostaa yhden asian, mikä näissä yhteyksissä aina nostetaan esille, niin kuin tänäänkin edustaja Kivelän johdos: se oli näitten metsien hakkuiden rajoittamisen näkökulma. Käytin keväällä puheenvuoron, jossa kävin läpi Suomen metsien puuvarjoja, jotka 70 vuoden aikana ovat nousseet noin miljardi kuutiometriä, viime vuoden aikanakin vajaa 20 miljoonaa kuutiometriä. Eli Suomen metsät ovat jatkuva hiilinielu, ja sen päälle lataaminen näistä kaikista muista leikkaustoimenpiteistä ei ole järkevää edes taloudellisesti. Ja sitten jos mietitään, mistä me puhutaan metsien osalta, niin se on yksityisten suomalaisten omaisuutta, 600 000 metsänomistajaa hallinnoi omaa omaisuuttaan, eikä me voida poliittisesti kertoa ja määrätä, kuinka he voivat omaisuuttaan hoitaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koponen.

14.27 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen luonto on ainutlaatuinen. Siitä on pidetty huolta menneisyydessä, ja siitä tullaan pitämään huolta myös tulevaisuudessa.

Puhemies! Yrityksille pitää antaa edellytyksiä siihen, että ne muun muassa tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden kautta löytävät puhtaampia ratkaisuja. Puhtaan siirtymän investointituki, verotuki, on hyvin kannatettava. Toivottavasti se tuo todella paljon kaivattuja investointeja Suomeen. Meillä on tähän paljon osaamista, ja nyt tarvitsemme vain kauppaa ulkomaille ja tämän hyvän Suomeen.

Paljon on puhuttu tiukasta taloudellisesta tilanteesta ja normien purusta. Toivon, että norminpurkuryhmä ottaa tästä koppia ja tätä turhaa kertomusta ei veronmaksajien tarvitse enää rahoittaa.

Puhemies! Me tarvitsemme tervettä järkeä. Meidän pitää suojella omaa elinkeinoelämää, metsänomistajia, maanviljelijöitä ilman, että jokainen ilmastotoimi tuo lisää kustannuksia tavallisille suomalaisille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen.

14.28 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Täällä keskustelussa on otettu esille hakkuut osana ilmastokriisin ja ilmastomuutoksen vastaista työtä, ja valitettavasti täällä on jälleen kerran noussut esille se hyvin yleinen harhakäsitys, että parasta ilmastotyötä on se, kun metsälle ei tehdä yhtään mitään. Siksi haluankin nyt sanoa tässä painokkaasti, että jos haluamme parantaa meidän hiilinielujamme, jos haluamme parantaa meidän ilmastotyötämme, niin meidän metsät pitää hoitaa nykyistä paremmin. On huomattava

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

tu se, että metsämme kasvavat hitaammin kuin aiemmin, ja yhtenä pääsyynä on se, että niitä nuoren metsän hoitotoimia ei tehdä ajoissa — kun on istutettu puuntaimia, ei tehdä sitä harvennustyötä ja ei tehdä sitten niitä ensiharvennustöitä.

Haluankin siksi ottaa sen esille, että se, että metsiä lannoitetaan ja ne hakkuut tehdään ajallaan, on sitä työtä, jolla sitä maankäyttösektorin hiilinielun vaikutusta saadaan parannettua. Siksi, puhemies, hämmästelenkin, että Orpon hallitus on nyt poistanut tämän viime vaalikaudella keskustalaisten, ministeri Jari Lepän ja allekirjoittaneen, luoman metsitystuen, jolla saatiin niitä joutomaita ja turhia maita metsille, saatiin puita kasvamaan, koska, puhemies, kasvava puu sitoo sitä hiilidioksidia [Puhemies koputtaa] ja tekee ilmastotyötä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

14.30 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänä kesänä on jälleen rikottu helle-ennätyksiä jo useampaan kertaan, ja massiiviset tulvat runtelevat Keski- ja Itä-Eurooppaa. Ilmaston kuumeneminen etenee, ja Suomen on tehtävä osansa tämän kehityksen hidastamiseksi. Vuoden 24 ilmastovuosikertomuksen viestihän on selvä: Nykymenolla Suomi ei saavuta oman ilmastolakinsa tavoitteita. Myös EU-velvoitteet uhkaavat jäädä saavuttamatta. Tavoitteesta ollaan jäämässä niin päästövähennysten kuin hiilinielujen osalta.

Maankäyttösektorin hiilinielun romahtaminen on ollut tiedossa jo vuosia. Me tarvitsemme hiilinielujen pelastuspaketin, mutta tämän kanssa hallitus jatkaa vetkuttelua. Ministeri Mykkänen, olette myöntänyt, että keskeinen ongelma on metsien liian suuret hakkuut. Olette myös todennut, että valtiolla on kyllä keinoja metsien hiilinielun kasvattamiseen. Kysymys kuuluukin: miksi ette ota näitä keinoja käyttöön?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

14.31 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toisin kuin edustaja Koponen sanoi, ilmastovuosikertomusta tarvitaan. Me tarvitaan tietopohjaista kehittämistä, ja tämä antaa yhden viitteen siitä, miten me näihin tavoitteisiin päästään, ja nyt näyttää siltä, että tavoitteisiin ei päästä.

Minua huolestaa tässä se asia, että kun puhtaan energian saanti on iso pullonkaula hyvinvointiyhteiskunnan ja yleensä yhteiskunnan kehittymisessä ja meillä tullaan tarvitsemaan sähköä monista syistä — sähköistyvät autot, tekoäly tulee viemään valtavasti sähköä ja niin poispäin — niin miten Suomessa pystytään varmistamaan yhtä aikaa tämä puhtaan energian saanti ja nämä isot tekniset ratkaisut, esimerkiksi se, että tekoälyä saadaan tänne yhä enemmän, kun me tässä ollaan näkemässä, että näitä energiainvestointeja aika hitaasti tässä menee liikkeelle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

14.32 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Ensinnäkin kiitoksia ministerille ilmastokertomuksen esittelystä. Täytyy kyllä todentaa, niin kuin tässä keskustelussa on tullut esille, että Suomen päästöt vähenivät reippaasti viime vuonna. Päästöt laskivat jopa odotettua nopeammin. Kiitoksia hyvistä toimista. Näyttää siltä, että tämä ilmastohumppa on löytänyt oikean tahdin hallituksen sisällä, ja yleensä

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

tanssiin tarvitaan aina toinenkin osapuoli, eli kiitoksia myös valtiovarainministeripuolue perussuomalaisille siitä, että vihreä siirtymä, puhdas siirtymä, vai oliko se nyt sinivalkoinen siirtymä, vie asioita eteenpäin.

Mutta syvä huoleni, ministeri Mykkänen, kohdistuu juurikin metsien käyttämiseen. Kysynkin teiltä: oletteko te lisäämässä suojelua, metsiensuojelua, varsinkin tuolla pohjoisessa Suomessa, missä metsäteollisuus on investoinut huimasti? Ja toinen kysymys, minkä edustaja Räsänen, Hanna, esitti: hyvät kirjaukset puurakentamisen edistämisestä, missä ovat toimet?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

14.33 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näiden ilmastovuosikertomuksien johtopäätöksistä voidaan olla montaa mieltä, mutta fakta on se, että Suomi ei ole maailman mittakaavassa iso syyllinen päästöjen määrään. Siksi ilmastopoliittikkamme ei saa nojata pelkästään siihen, että Suomi pelastaa koko maailman, vaan meidän on myös ajateltava talouttamme. Järkeä tässä on pidettävä mukana.

Jos ilmastopoliittikkaa olisi tehty, kuten vihreät haluaa, niin Suomessa ei olisi ydinvoimaa. Sähköntuotanto olisi lähinnä tuulivoiman varassa, ja se näkyisi välittömästi myös kansalaisten kukkarossa. Käsittämättömäksi aikaisemmat tavoitteet tekee se, että puhdas ydinvoima on yksi ilmaston kannalta puhtaimmista energiantuotannon muodoista. [Tuomas Kettunen: Entä turve?] Tarvitsemme ydinvoimaa siirtymäkauden ajaksi entistä enemmän, ja kysynkin, arvoisa ministeri Mykkänen: miten jatkossa turvataan ydinvoiman käyttö?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja.

14.34 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen passiivisuus ilmastotoimissa on monella tavalla haitallista. Se on haitallista inhimillisesti, se on haitallista taloudellisesti ja se on haitallista eksistentiaalisesti. Hallitus on perunut useita ilmastopoliittisia toimia. Esimerkiksi hiilinielujen romahdus on ollut tiedossa jo monta vuotta, ja siltikään sille asialle ei tehdä mitään, ja tämä on yksi esimerkki hallituksen passiivisuudesta.

Tämä hallituksen ilmastopoliittikan kunnianhimottomuus on myös taloudellisesti järjestöntä, koska nämä ilmastotuhojen kustannukset tulevat olemaan huomattavasti korkeammat kuin ilmastomuutoksen hillitsemisen kustannukset. Pahimmillaanhan Suomi joutuu ostamaan saamattomuutensa vuoksi nieluyksiköitä muilta EU-mailta, eli meidän pitäisi pitää omista metsistämme parempaa huolta. On myös niin, että tämä ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii lisätoimia kaikilta sektoreilta, mutta aivan erityisesti me tarvitaan nyt sitä nielujen vahvistamista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

14.35 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastotoimissa on kysymys myös yhdenvertaisuudesta ja oikeudenmukaisuuden toteutumisesta. Olisi tärkeää huolehtia siitä, että kaikki suomalaiset pysyvät kestävyysmurroksessa mukana. Yhä useampi suomalainen haluaa tehdä ilmastoystävällisiä valintoja arjessaan, kun kysy-

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

mys on esimerkiksi liikkumisesta tai kotien lämmittämisestä, mutta valitettavasti hallituksen toimet vievät nyt kehitystä toiseen suuntaan ja näitä toimia ei riittävästi mahdollisteta. Viittaa tässä nyt esimerkiksi joukkoliikenteen hintojen kasvuun, joukkoliikenteen tuen vähenemiseen sekä energiaremonttien tuen karsimiseen, puhumattakaan sitten tästä liikkumisen sähköistämisen vähemmästä edistämisestä, missä hallitus nyt kunnostautuu.

Kuinka ministeri näkee, että kuinka tärkeää olisi pitää kaikki mukana tässä kestävyysmurroksessa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Myönnän vielä kolme vastauspuheenvuoroa, sen jälkeen ministerille puheenvuoro, ja sitten menemme puhujalistan, että ehditään sitäkin jonkin verran. Ja nämä henkilöt, jotka nyt saavat vielä puheenvuoron, ovat edustaja Bergbom, edustaja Lohikoski ja Pitko. — Bergbom.

14.36 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mikäli kuulin oikein, niin vasemmistoliitosta todettiin, että nämä hiilinielujen romahdukset ovat olleet tiedossa jo monta vuotta ja siltikään hallitus ei tee asialle yhtään mitään. Muistutan, että meillä on tässä monta vuotta juuri takautuvasti ollut Marinin hallitus, jossa myös vasemmistoliitto oli mukana. Eli jos te oikeasti asiasta olisitte välittäneet, olisitte varmaan hallituksessa asialle jotain pyrkineet silloin tekemään. Nyt näyttää siltä, että tässä salissa on vain tarkoituksena poseerata Mannerheimintielle makaaville ilmastoasiantuntijoille.

Mutta sitten tuo metsäsektori: Toivoisin, että eduskunnassa ei demonisoidaisi metsäsektoria, koska se on myös merkittävä työllistäjä ja verotulojen kerääjä Suomen valtiolle, ja siitä hyöttyy koko suomalainen hyvinvointiyhteiskunta. Ottakaa huomioon myös se, että jos Suomessa lopetetaan hakkuut hiilinieluihin vedoten, niin ne hakataan jossain muualla, koska se globaali kysyntä ei siitä tule vähenemään, että Suomessa lopetetaan hakkuut. Silloin ne hakataan todennäköisesti maissa, missä ympäristöstä ja metsästä huolehditaan huomattavasti huonommin kuin Suomessa. Eli tämä on myös syytä ottaa huomioon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

14.37 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen ilmastotoimilla ei ikävä kyllä saavuteta ilmastolain tavoitteita, ja tämä on kyllä surullinen uutinen meidän lapsillemme. Päinvastoin ohjelmassaan ja budjettiesityksessään valtioneuvosto on perunut useita edellisen hallituksen ilmastotoimia. Rikkomalla ilmastolakia valtioneuvosto vaarantaa perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen, oikeuden elämään, terveyteen sekä puhtaaseen, terveelliseen ja kestäväan ympäristöön.

Nyt vaarannetaan erityisesti saamelaisten oikeuksien toteutumista, sillä ilmasto kuumeenee arktisilla alueilla nopeammin kuin muualla maailmassa. Rikkoessaan omaa ilmastolakiaan Suomi rikkoo myös alkuperäiskansojen oikeuksia.

Ilmastotuhojen kustannukset tulevat olemaan huomattavasti korkeammat kuin ilmastomuutoksen hillitsemisen kustannukset. Hallitus, joka vetoaa usein tekevänsä mielestään hyvää talouspolitiikkaa, [Puhemies koputtaa] voisi ehkä tähän asiaan kiinnittää huomiota.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Pitko.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

14.39 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä salissa on kuultu, että Suomi ei ole ilmastopahis ja meidän oikeastaan kannattaisi kääntää katse suuriin saastuttajamaihin. On hyvä muistuttaa, että Suomi on yksi saastuttajamaista — emme toki suuri sellainen, mutta ei se vapauta meitä vastuusta kantaa moraalista vastuuta kokoamme vastaavan verran. Päästöt yhtä suomalaista kohti ovat valitettavasti maailman kärkiluokkaa. EU-maiden vertailussakin olemme keskiviivan huonommalla puolella, eli per henkilö päästämme ilmakehään päästöjä enemmän kuin keskimäärin EU-maat.

On tietenkin tärkeää myös vaikuttaa kansainväliseen ilmastopolitiikkaan, se on tietenkin selvä. Pelkästään omaa napaa ei tässä kannata tuijottaa. Valitettavasti kuitenkin hallitus on leikannut merkittävästi kansainvälistä ilmastorahoitusta ja kehitysyhteistyörahoitusta. Se vähentää meidän painoarvoa myös ilmastoneuvotteluissa ja muissa ympäristöneuvotteluissa sekä meidän mahdollisuuksia viedä esimerkiksi suomalaista vihreää teknologiaa ulkomaille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri, viisi minuuttia. [Kai Mykkänen: Anteeksi, montako?] — Viisi.

14.40 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin yksi sellainen tosiasia, jonka haluan korjata, on se, että kun täällä useat edustajat ovat sanoneet, että tämä hallitus olisi tehnyt päätöksiä, joilla liikenteen päästöjä lisätään, ja että tämä olisi jopa ainoa hallitus, joka on päätöksillä lisännyt päästöjä, niin ei tämä ihan niin helppoa ole ollut edellisilläkään hallituksilla. Edellisen vaalikauden alussa, siis 2020:n tasossa, liikenteen uusiutuvan polttoaineen jakeluvelvoite oli 20 prosenttia, ja edellisen hallituksen päättäessä vuonna 2023 se oli 13,5 prosenttia. Edellinen hallitus joutui erinäisistä syistä tekemään vaikean ratkaisun, että merkittävästi lähes puolitettiin uusiutuvan osuus, ja vastaavasti fossiilisen osuus liikenteessä kasvoi.

Tämä hallitus on myös joutunut olemaan varovainen siinä, paljonko tätä kalliimpaa jaettava velvoitteella laitetaan, mutta sinänsä myönteistä, rohkaisevaa on se, että nyt tämän ilmastovuosikertomuksen luvuissa myös viime vuonna liikenteen päästöt laskivat, vaikka jakeluvelvoite pysyi tässä vakiona toissa vuoteen nähden. Ja nyt ensi vuodesta lähtien, itse asiassa ensi viikolla eduskuntaan annettavilla lakiesityksillä, jakeluvelvoitteen taso tulee nousemaan joka vuosi. Kun edustaja Tynkkynen viittasi Orpon hallituksen vaikutuksiin liittyen meidän perusskenaarioihin, joita VTT on laskenut ja joihin tämä ilmastovuosikertomus perustuu, niin vuosina 27—30 tällä annettavalla lailla tullaan nostamaan jakeluvelvoitteen taso 34 prosenttiin sisältäen uutena myös vetypolttoaineiden erillisvelvoitteen ja biokaasun paremman aseman, jolloin sinänsä se kumulatiivinen ero ei tule johtamaan siihen, ettemmekö täyttäisi päästökauppakompensaation avulla myöskin taakanjakosektorin tavoitetta, kuten oli edellisenkin hallituksen suunnitelma tältä osin.

Mutta siis sinänsä se on väärä viesti, että tämä hallitus olisi lisännyt liikenteen päästöjä. Tänä aikana jakeluvelvoite ei laske, viime kaudella se laski. Lisäksi olemme jo päättäneet polttoainejakeluiden päästökaupan käyttönotosta vuonna 2027 ja todella jakeluvelvoitteen tasojen tarkistamisesta suomalaista uusiutuvaa polttoainetta ja synteettistä polttoainetta lisäävään suuntaan silloin vuosikymmenen loppupuolella erityisesti.

Mitä tulee muihin päätöksiin, on aivan totta, että nimenomaan nielukysymykset ovat keskiössä — sen moni täällä tunnisti, kuten sanoin esittelypuheenvuorossanikin. Uskon, että suomalainen metsänhoitoketju löytää tason, jossa saamme arvonlisää, hyvinvointia

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

enemmän kuin tällä hetkellä ja pystymme pitämään hakkuutasot kestävämpinä myös nieluun osalta. Ei välttämättä kyse ole edes dramaattisista hakkuumääräeroista, jotka sitten taas nieluun vaikuttavat merkittävästi. Mutta tätä työtä tehdään, ja tietysti aivan keskeistä on, mihin vaikkapa edustaja Kurvinenkin viittasi, metsän kasvuun vaikuttaminen, myös harvennushakkuiden ohjeistukseen, kiertoaikoihin, vaikuttaminen, ja tätä tietysti maa- ja metsätalousministerin johdolla valmistellaan. Tämä, kuten muutkin lisätoimet polttoaineiden päästökaupan lisäksi ja jakeluvetoitteen lisäksi, tullaan kokonaisuutena valmistelemaan energia- ja ilmastostrategiassa, jonka yhteydessä myöskin päästövelan lyhentämishojelman lisätoimipäätökset ratkaistaan ja tuodaan eduskunnan arvioitavaksi. Tämä tulee tapahtumaan ensi vuoden ensimmäisellä puoliskolla.

No täällä edustajat Räsänen, Lyly ja muutamat muutkin, Lehtinen, viittasivat isoihin teollisuuden energiakysymyksiin, ja muutenkin Räsänen viittasi siihen, missä ne teot ovat. Jos mittakaavaltaan kaksi suurinta tekoa päästöissä on, niin kyllä se on se sähköistymisen kirittäminen. Meillä viime vuonna päästökauppasektorin päästöt vähenivät yhdessä vuodessa sen verran kuin on 80 prosenttia koko Suomen henkilöautoliikenteestä. Jos Kilpilahden öljynjalostamo ja Raahen terästehdas siirtyisivät vuotta aikaisemmin vetyprosessiin, niin se tiputtaa siltä vuodelta päästöjä enemmän kuin jos me lopetettaisiin koko henkilöautoilu Suomesta. Minä en tarkoita, etteikö henkilöautoilua pidä muuttaa kestäväksi, se pitää pelastaa päästöiltään. Mutta nimenomaan tällä puolella sillä, että me muun muassa tänään aloitettiin työryhmyöskentely puhtaan säätövoiman huutokauppamekanismiksi, jotta meillä on tasaisesti puhdasta sähköä saatavilla, ei vain tuulisina päivinä, sillä, että me rakennetaan ydinvoiman rahoituspakettia, josta täällä kysyttiin, ja tehdään ydinvoimalain uudistusta, autetaan Helsinkiä ottamaan käyttöön ydinkaukolämpöä, voi olla mittakaavassa isompi vaikutus päästöihin kuin sillä, mitä me teemme vaikkapa liikenteessä tai maataloudessa yhtenä vuonna tai toisena.

Toinen sellainen potentiaali on sitten tämä hiilidioksidin talteenotto ja kiertotalous. Se on merkittävästi vuodessa edennyt. Nyt metsäteollisuusyritykset aidosti ovat valmistelemaan investointeja, muuten usein kansainvälisten rahoittajien tukemana, että otetaan miljoonia tonneja talteen hiilidioksidia, osin varastoidaan, osittain tehdään synteettisiä tuotteita. Tämä oli muun muassa keskiössä eilen, kun hallitusten yhteiskokouksessa Tukholmassa kävimme myös energia- ja ilmastoasioita läpi.

Ja kansainvälinen puoli: Erityisesti edustaja Aalto-Setälä otti esiin sen — erittäin tärkeä. Siinä suhteessa tärkeintä on, että EU saa tehtyä päätöksen vuoden 2040 tavoitteista ensi vuoden aikana. Me olemme toinen maa Tanskan lisäksi, joka on ottanut kantaa 90 prosentin nettopäästövähennystavoitteen puolesta edellyttäen samalla teknologianeutraaliteettia, ydinvoiman hyväksymistä vihreän vedyn lähteeksi ja niin edelleen. Mutta ajamme voimakkaasti sitä, että EU yhdessä on ilmastojohtajana ja johtaa sitä teknologista murrosta, joka tulee tulevaisuudessa olemaan se oleellinen puoli.

Täällä edustaja Kontula aluksi sanoi ”tekemättä jättämisen linja”. Kun katsoo tätä, että me ollaan tosiaan hyvällä tiellä, yli puolittamassa päästömmme vuoteen 2030 mennessä — en itse uskonut siihen 20 vuotta sitten — niin sen takia tämä tekemättä jättäminen on minusta vähän samanlainen toivottomuuden mittakaavassa kuin jos 60—70-luvulla olisi köyhyyden vähentämisestä tässä salissa sanonut, että ei mitään tehdä. Usein se muutos on hidas, mutta kyllä se on yllättävän nopea toisaalta, jos katsoo energiasektorin muutosta. [Anna Kontula: Nyt meillä ei ole aikaa!]

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalistaan. Meillähän on tunti tähän varattu, eliikkä tasalta sitten vaihdetaan aihetta. — Edustaja Kallio.

14.46 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Sain eilen tekstiviestin: ”Moi! Metsänhoitotyöt aloitettu taimikonhoidolla kuviolla 12, terveisin metsuri Samu K.” Harvoin tulee yhtä hyvälle mielelle, kun saa viestejä. [Antti Kurvinen: Ilmastosankarin viesti!] Toki kun vaimolta tulee, niin olen vielä ilahtuneempi sitten niistä. — Ja seuraavaksi on vuorossa ensiharvennuksia siellä.

Arvoisa puhemies! Niin tämä kuin kaikki muutkin vuosikertomukset kertovat menneestä, ja varsinkin näinä aikoina kertomuksessa tehdyt ennusteet ovat kovin usein julkaistaessa menneet jo vanhaksi. Jotta vuosikertomuksen perusteella voidaan tehdä jatkossa parempaa ja tehokkaampaa ilmastopolitiikkaa, on kertomuksesta pystyttävä ottamaan opiksi. Todennettuja toimenpiteitä on kyettävä tehostamaan, heikosti toimivista toimenpiteistä tulee luopua, ennusteita on tarkennettava ja uusia toimenpiteitä tulee uskaltaa ottaa käyttöön.

Vuosikertomus kertoo myös muille kuin meille kansanedustajille niistä toimista, joita hallitus on tehnyt ja tulee tekemään ilmaston hyväksi. Tämä kansalaisille suunnattu tieto on erityisen tärkeää, jotta ihmiset voivat kokea toimet perustelluiksi ja oikeudenmukaisiksi. Ilmastotoimista päätettäessä oleellista on tietää, kuinka paljon tekemistämme toimista vaikuttaa kotimaassa ja kuinka paljon ulkomailla. Tämä huomioiden ilmastovuosikertomus ei sisällä tietoa Suomen ilmastokädenjäljestä maamme ulkopuolella. Tältä pohjalta ministerille kysymys: antaako ilmastovuosikertomus todenmukaisen kuvan Suomen kansainvälisen ilmastorahoituksen tasosta ja sen ennakoidusta kehityksestä, ja onko vuosikertomuksessa tai sen liitteissä mainittu kaikki hallituksen siihen kohdentamat sopeutustoimet ja olisiko syytä tarkentaa vuosikertomuksen sisältöä tältä osin?

Arvoisa rouva puhemies! Vuosikertomuksessa todetaan, että merkittävät liikenteen päästövähennykset vaativat fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämistä ja biopolttoaineiden käytön lisäämistä. Keskeisin väline uusiutuvien polttoaineiden käytön lisäämisessä on jakeluvelvoitelaki. Voidaan olettaa, että mitä enemmän uusiutuvia polttoaineita saadaan markkinoille, sitä nopeammin niiden hintaa saadaan alemmaksi. Biokaasu on yksi jo pitkään esillä ollut keino saavuttaa liikenteen päästövähennystavoitteet, mutta sillä on myös useita muita positiivisia tekijöitä. Biokaasun tuotanto ei kuitenkaan ole kehittynyt toivotulla tavalla. Päästövähennystavoitteiden saavuttamisen lisäksi biokaasulla voidaan parantaa Suomen lannoite- ja energiaomavaraisuutta, sekä oikein toteutettuna se voi antaa suomalaisille maatiloille uuden tulonlähteen.

Elintarviketeollisuusliitto, MTK, Bioenergia ry, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Kaasuyhdistys ry, Kierrätysteollisuus ry, Suomen Kiertovoima ry ja Suomen Lähiennergialiitto ry julkaisivat elokuussa tänä vuonna yhteisen Biokaasuvisio 2030 -julkilausuman. Sen tavoitteena on neljän terawattitunnin biokaasun tuotanto Suomessa vuonna 2030. Tällä hetkellä biokaasua tuotetaan vuositasolla noin yksi terawattitunti. Teknis-taloudellinen tuotantopotentiaali olisi jopa noin kymmenen terawattituntia vuodessa. Visiossa mainittu neljä terawattituntia tarkoittaisi arvioiden mukaan yli 5 000:ta työpaikkaa.

Edelleen visiossa todetaan, että hyödyntämätöntä potentiaalia on runsaasti etenkin maatalouden sivuvirtojen hyödyntämisessä ja myös pienemmissä laitoksissa. Biokaasun tuotannon kannattavuus on kuitenkin edelleen heikkoa, mikä jarruttaa investointeja ja erityisesti pienemmän mittakaavan laitoksia. Pienempien laitosten toteuttaminen olisi erityisen

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

tärkeää itäisessä Suomessa, missä ei ole vastaavia maatalouden keskittymiä kuin Länsi- ja Lounais-Suomessa. Tällä hetkellä biokaasuinvestoinnit eivät painotu tasapuolisesti koko Suomeen.

Hallitusohjelman mukaan kotimaisen biokaasun käyttöä erityisesti raskaassa liikenteessä voidaan lisätä. Hallitus on kuitenkin omilla toimillaan — voi sanoa näin — heikentämässä biokaasun tuotannon ja käytön edellytyksiä. Näitä toimia on muun muassa jakeluinfraan liittyvässä asetuksessa, jakeluvelvoitelainsäädännössä, polttoainejakelun päästökaupassa sekä liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfraohjelmassa. Näiden kaikkien osalta biokaasun asemaa on mahdollista parantaa merkittävästi hallitusohjelman kirjausten mukaisesti.

Tähän liittyen joitain kysymyksiä ministerille: Mihin toimenpiteisiin hallitus on ryhtynyt tai ryhtymässä biokaasutuotannon ennakoitavan toimintaympäristön luomiseksi? Mikä on hallituksen pitkän aikavälin suunnitelma investointien toteutumisesta, jotta biokaasutuotannon koko potentiaali saadaan hyödynnettyä? Ja kuka hallituksessa ottaa vastuun näiden asioiden toteutumisesta? Kenellä hallituksessa ja hallinnossa on omistajuus biokaasutuotannon aidossa edistämisessä?

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi yksi oleellinen kysymys, joka varmasti kiinnostaa meitä kaikkia täällä salissa ja myös kansalaisten keskuudessa ja jota on täällä jo vähän sivuttukin: onko hallitus aikeissa ostaa päästöyksiköitä muista jäsenmaista, ja mitä konkreettisia lisätoimia hallitus on valmistelemassa maankäyttösektorille sekä muille sektoreille? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Asell.

14.51 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Uusi ilmastolaki astui voimaan heinäkuussa 2022 Marinin hallituksen kaudella. Laissa asetettiin Suomelle kunnianhimoinen ja maailmalla paljon positiivista huomiota herättänyt tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035. Lakiin on kirjattu myös, miten tähän tavoitteeseen pääsemisen etenemistä seurataan. Yksi näistä välineistä on ilmastovuosikertomus, jonka valtioneuvosto antaa eduskunnalle vuosittain.

Ilmastovuosikertomus antaa eduskunnalle ja kansalaisille arvion siitä, miltä asetettujen ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttaminen näyttää uusimman tieteellisen tiedon valossa. Vuosikertomuksessa arvioidaan myös lisätoimien tarve. Ilahduttavaa tässä ilmastovuosikertomuksessa on, että kokonaispäästöt vähentyivät 11 prosentilla vuodesta 2022. Huolestuttavaa on se, että pelkkä päästöjen vähentyminen ei riitä. Maankäyttösektorin tilanne on edelleen hälyttävä, vaikka metsien hiilinielu kasvoi hieman edellisvuosiin verrattuna. Hiilineutraaliustavoitteen sekä EU:n velvoitteiden saavuttaminen edellyttää sekä hiilinielun vahvistamista että erityisesti maankäyttösektorin ja liikenteen päästöjen vähentämistä.

Huolestuttavaa tämän uusimman ilmastovuosikertomuksen tiedoissa on se, että siinä ei vielä näy nykyhallituksen toimien tai toimimattomuuden vaikutus. Ilmastovuosikertomus 2024 perustuu vuoden 2022 vahvistettuihin tietoihin sekä vuoden 2023 pikaennakkotietoihin. Marinin hallituksen käynnistämien toimien suunta oli oikea, mutta mihin sitä kääntää Orpon hallitus?

Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomuksessa 2024 todetaan lisätoimien tarve. Näiden sijaan Orpon hallitus tekee päätöksiä, jotka eivät kasvata hiilinielua vaan päästöjä. Orpon hallitus alentaa uusiutuvan polttoaineen jakeluvelvoitetta ja tekee joukkoliikenteen

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

käytöstä kalliimpaa korottamalla arvonlisäveroa. Se hidastaa liikenteen sähköistymistä korottamalla sähköautojen ajoneuvoveroa ja poistamalla muun muassa kunnissa linja-autoliikenteen sähköistämiseen käytetyn rahoituksen.

Orpon hallitus vastaa metsien hiilinielujen lisäämistarpeeseen laatimalla vanhojen metsien suojelukriteerit, joilla ei suojella edes jo suojelun piirissä olevia vanhoja metsiä. Se lopettaa turvemaiden päästöjä vähentävän kosteikkoviljelyn tuen sekä metsitystuen. Hallitus kieltäytyy päivittämästä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa ja rikkoo lupauksensa olla sitoutunut noudattamaan ilmastolakia poistamalla laista kuntien velvoitteen laatia ilmastosuunnitelma. Jos Orpon hallitus pureutuisi tällaisella innolla myös ilmastomuutoksen edellyttämiin lisätoimiin, ei meillä olisi syytä olla huolissamme ilmastovuosikertomuksesta 2025.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, poissa. Ehditään vielä yksi: edustaja Kivelä.

14.55 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! ”Valtioneuvosto rikkoo passiivisuudellaan ilmastolakia.” Näin toteaa kuusi suomalaista ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestöä, jotka ovat päättäneet viedä valtioneuvoston oikeuteen sen riittämättömien ilmastotoimien johdosta.

Ilmastovuosikertomus jälleen, tänäkin vuonna, kertoo meille, että tarvitsemme lisää ilmasto- ja ympäristötoimia saavuttaaksemme ilmastolaissa asetetut tavoitteet: hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä ja sitä edeltävät välitavoitteet. Ilmastovuosikertomus ei jätä epäselvyyksiä. Hallituksen nykyisillä ilmastotoimilla ja -suunnitelmilla ilmastolain tavoitteita ei tulla saavuttamaan. Hallituksen nykylinjalla me emme tule saavuttamaan vuoden 2030 kokonaispäästövähennystavoitetta, me emme tule saavuttamaan liikenteelle asetettua 2030-päästövähennystavoitetta. Me emme tule saavuttamaan myöskään maankäyttösektoria koskevia eurooppalaisia sitoumuksiamme, joiden mukaan sektorista ei saa aiheuttaa laskennallisia päästöjä vuosien 21—25 aikana. Olemme jäämässä kauas tästä tavoitteesta.

No, mitä tekee Orpon hallitus? Orpon hallitus jatkaa ympäristölle haitallisten tukien myöntämistä. Se tukee sadoilla miljoonilla euroilla puupolttoaineita ja polttoturvetta. Se tukee lentoliikennettä. Hallitus alentaa fossiilisten polttoaineiden veroa ja samanaikaisesti kasvattaa sähköautojen ajoneuvoverotusta. Se haluaa perua kuntien velvoitteen laatia ilmastosuunnitelmat ja poistaa niitä koskevat vuosittaiset määrärahat. Sen sijaan, että Orpon hallitus ryhtyisi lisätoimiin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi, se tekee juuri päinvastoin.

Aivan erityisen hälyttävää hallituksen toiminta on maankäyttösektorilla. Hiilinielu on pienentynyt Suomessa trendinomaisesti jo 15 vuoden ajan. Hiilinielujen suoranaisten romahdus on ollut yleisesti tiedossa jo pitkään. Toisin kuin hallituksesta halutaan antaa ymmärtää, nielujen romahdus ei ole seurausta Venäjän puuntuonnin loppumisesta. Se on seurausta pidemmän tähtäimen kehityksestä. Hallituksen on korkea aika asettaa ilmastotavoitteet metsäteollisuuden lyhytnäköisen voitontavoittelun edelle.

Ilmaston kuumeneminen on aiheuttanut puuston kasvun hidastumista. Samaan aikaan hakkuumäärät ovat aivan liian korkeat. Metsien vuotuisen hakkuun arvioidaan mallilaskelmien perusteella pienentävän Suomen metsien hiilinielua noin 1—2 hiilitonnia jokaista metsästä korjattua hiilitonnia kohden useaksi vuosikymmeneksi eteenpäin. Ympäristöministeri Mykkänen on todennut, että tosiasia on, että nieluvaje on niin mittava, että on erittäin vaikea löytää sellaisia realistisia toimia, joilla vaje saadaan kurottua tavoitetasolle.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Näin paha on tilanne, josta nyt löydämme itsemme. Milloin hallitus kantaa ilmasto- ja ympäristövastuun, joka sille kuuluu jo ihan lainkin mukaan? Me emme voi jättää metsiä pelkästään markkinoiden armoille. Hakkuumääriä on säänneltävä parhaan tieteellisen tutkimuksen valossa siten, että hakkuut saadaan kulloinkin kestäväälle tasolle ja metsäkatot pysähtymään. Metsien kiertoaika on pidennettävä, metsänhoitotoimia tulee kohdistaa suoraan metsien hiilinielujen ylläpitämiseen. Maankäyttösektorin ilmastotoimille on osoitettava riittävästi rahoitusta, ja metsänomistajille on tarjottava kannustimia metsien hiilinielun vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Säästötoimissaan hallitus näyttää unohtaneen sen ilmastoraportissaakin erittäin selkeästi todetun seikan, että ilmastotuhojen kustannukset tulevat olemaan huomattavasti korkeammat kuin ilmastomuutoksen hillitsemisen kustannukset. Mitä varhaisemmassa vaiheessa negatiiviseen ilmasto- ja ympäristökehitykseen puututaan, sitä edullisemmaksi se tulee. Maailmantalouteen arvioidaan nykytoimilla aiheutuvan peräti 19 prosentin tulonmenetys seuraavien 26 vuoden aikana. Tämä arvio tulee kasvamaan, jos päästövähennystoimia ei tehdä. Kustannukset aiheutuvat pääosin lämpötilan noususta, ja pelkästään EU:ssa ilmastotuhot voivat supistaa bkt:tä peräti seitsemän prosenttia vuosisadan loppuun mennessä. No, tietenkin elinkelpoinen planeetta ja lajien mahdollisuus tulevaisuuteen ja siten ekokriisin hillitseminen ovat ennen kaikkea itseisarvo ja eettinen kysymys, mutta on myös totta, että vihreän siirtymän edistämällä on tuottavuutta ja hyvinvointia lisääviä vaikutuksia. Taloudenkin näkökulmasta vihreä siirtymä on siis sekä edellytys että myös mahdollisuus Suomelle. Ilmastolaissa linjatut tavoitteet saavuttamalla paitsi säilytetään maapallon elinotot myös turvataan ylisukupolvinen perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen, oikeus elämään, terveyteen sekä puhtaaseen, terveelliseen ja kestäväan ympäristöön. Ilmastomuutoksen hillitseminen kuuluu valtion velvollisuuteen suojella ihmisoikeuksia.

Lopulta, jos taaksepäin katsova hallituksemme on todellakin haluton ryhtymään riittäviin toimiin ilmastokriisiin puuttumiseksi, me oppositiossa yhdessä kansalaisyhteiskunnan kanssa teemme kyllä kaikkemme, jotta tämä oikeus toteutuu. Osoitan tukeni ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestöjen aloittamalle ilmasto-oikeudenkäynnille hallitusta vastaan, ja toivon, että sen lopputulema asettaa hallituksen siihen vastuuseen, jota se omatoimisesti on haluton kantamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ministeri käyttää minuutin mittaisen puheenvuoron?

15.02 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Muutamiin asioihin:

Ensinnäkin täällä edustaja Kallio perusteellisesti kävi läpi biokaasun tilannetta, ja tämän osalta täytyy sanoa, että myönteinen asia on se, että EU-notifikaatiomuutosten takia olemme tänä vuonna pystyneet merkittävästi tukemaan uusien biokaasulaitosten investointitukia useamman vuoden tauon jälkeen. En syytä edellistä hallitusta, etteikö se olisi halunnut tukea, mutta silloin tosiaan EU:n notifikaatiot pitivät tämän jäissä. Uskon, että meillä on nyt aidosti viriämässä polttoainejakelijoiden isommilla hartioilla tekemiä biokaasuinvestointeja ympäri Suomen merkittävämmässä määrin kuin pitkään aikaan. Tässä ollaan pääsemässä eteenpäin. On tärkeää myöskin viedä sitä työtä eteenpäin.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Ehkä samalla totean, että kun katsotaan — edustaja Kivelä tässä kävi läpi perusteellises-tikin eri päästökysymysten haaroja — kyllä meidän maankäyttösektorimme nielussa vää-jäämättä iso kysymys on se, että 20 vuotta sitten toimme jopa joka viidennen motin puuta Venäjältä. Se lähti laskemaan puutullien takia finanssikriisin jälkeen ja nyt loppui kaksi vuotta sitten tunnetusti kokonaan. Tämän saman 15 vuotta on meidän nielumme heikenty-nyt nykyisten arvion mukaan. Se on keskeinen tekijä, ja toki siellä on muitakin tekijöitä, mutta me joudumme tässä vaikeutetussa ympäristössä toimimaan. Mutta on aivan selvää, että tarvitaan toimia, joilla me lisätään maaperän hiilensidontaa ja lisätään metsien hiilen-sidontaa, ja niistä keväällä tullaan myöskin eduskuntaan erikseen keskustelemaan.

Förste vice talman Paula Risikko: Bra, tack. — Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena på dag-ordningen.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 15.03.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 16.48.

Talman Jussi Halla-aho: Vi återgår till ärende 3. Debatten fortsätter. — Ledamot Koske-la, Minja, varsågod.

16.48 Minja Koskela vas: Arvoisa puhemies! Valitettavasti tilanne on se, että hallituksen nykyisillä ilmastotoimilla ja ilmastosuunnitelmilla me emme tule saavuttamaan ilmasto-lain asettamia tavoitteita. Hallitus on itse asiassa perunut useita ilmastopoliittisia toimia, ja tällä passiivisuudellaan hallitus myös rikkoo ilmastolakia. Esimerkiksi hiilinielujen ro-mahdus on ollut tiedossa jo monta vuotta, ja sille ei olla tehty yhtään mitään. Tämä on yksi esimerkki hallituksen passiivisuudesta.

Hallituksen ilmastopoliitiikan kunnianhimottomuus on myös taloudellisesti järjetöntä, sillä ilmastotuhojen kustannukset tulevat olemaan huomattavasti korkeammat kuin ne kus-tannukset, jotka aiheutuvat ilmastomuutoksen hillitsemisestä. Pahimmillaan tilanne tulee olemaan se, että Suomi joutuu saamattomuutensa vuoksi ostamaan nieluyksiköitä muilta EU-mailta, eli se tarkoittaa käytännössä sitä, että meidän pitäisi pitää omista metsistämme parempaa huolta ja nielut kunnossa.

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii lisätoimia aivan kaikilla sektoreilla, mutta ai- van erityisesti maankäyttösektorilla, ja me tarvitsemme näiden nielujen vahvistamista. Hii- linielu on pienentynyt trendinomaisesti jo noin 15 vuoden ajan, eikä tätä kehitystä voida pysäyttää pelkästään kehittämällä hiilidioksidin talteenottoteknologiaa. Sitä voi käyttää pienenä osana ilmastomuutoksen hillinnän työkalupakkia, mutta ensisijaisesti katseen tu- lee olla metsien kunnioittavassa kohtelussa ja hiilinielujen vahvistamisessa.

Arvoisa puhemies! Ilmaston kuumenemisen lisäksi eksistentiaalinen uhka on myös luontokato. Lähes 12 prosenttia suomalaisista lajeista on uhanalaisia, ja Suomen luonto- tyypeistä jopa 48 prosenttia on todettu uhanalaisiksi. Uhanalaistumiskehitys on kiihtynyt Suomessa metsien uudistamisen ja hoidon, ojituksen, pellonraivauksen, rakentamisen ja vesien rehevöitymisen vuoksi.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Stora Enson aiheuttama raakkutuho osoitti, että monessa tilanteessa suositukset eivät enää riitä, vaan tarvitaan sitovaa lainsäädäntöä. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on jättänyt lakialoitteen siitä, että herkkien vesistöjen rannoilla oleville metsille asetetaan 30 metrin suojavyöhyke, jonka alueelta metsää ei siis saa hakata. Ja lisäksi ehdotamme raakkuvesistöjen läheisyyteen 50 metrin suojavyöhykettä.

Arvoisa puhemies! Yleisesti Suomen tulee asettaa ilmastopolitiikkansa vastaamaan puolentoista asteen tavoitetta, ja on suojeltava luontoa, vähennettävä päästöjä ja lisättävä hiilensidontaa ilmakehästä kasvattamalla hiilivarastoja ja kasvattamalla hiilinieluja. Se on lopulta kaikkein tärkein tulevaisuusteko, jota tässä salissa voimme edistää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

16.52 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Me olemme ihmiskuntana valtavan työn edessä, jos me haluamme pitää tämän maapallon elinkelpoisena, rajoittaa ilmakehän lämpenemistä ja estää luonnon ekosysteemien romahtamisen. Itse ajattelen, että se on meidän tämän päivän päättäjien tärkein tehtävä. Erityisesti nuoret vaativat globaalisti päättäjiltä toimia. Mikä on hallituksen viesti niille ihmisille, jotka ovat ilmastomuutoksesta huolissaan? Toistaiseksi se on ollut hiljaisuus. Jopa niitä ilmastotekoja, joita on kansalaisten keskuudessa otettu suurella suosiolla vastaan, on tällä kaudella peruttu. Esimerkiksi sähköautojen verotuet, energiaremonttituet ja metsityksen tuki on peruttu säästösyistä ilman, että tilalle on tuotu mitään uutta keinoja. Lisäksi hallitus on päättänyt muun muassa joukkoliikenteen alvin nostamisesta, millä ei ole pelkästään ilmastovaikutusta vaan myös ihmisten arkea vaikeuttava vaikutus.

Hallitus aikookin tuoda uusia toimia eduskuntaan energia- ja ilmastostrategiassaan ensi vuonna, mutta miksi vasta sitten? Hallitus on hidastellut siinä vaiheessa jo kaksi vuotta, ja voi valitettavasti hyvin käydä niin, että silloin päätettyjä toimia ei ehditä enää toimeenpanna.

Arvoisa puhemies! Hiilinielut ovat tunnetusti Suomen ilmastopolitiikan murheenkryyni. Metsät ovat Suomen taloudelle ja suomalaisille tärkeitä, ja onkin tyypillistä, että tässä salissa on taas puhuttu paljon metsistä, ja totta kai se on hyvä niin. Me kaikki jaamme sen tiedon, miten tärkeää metsäpolitiikka on suomalaisille ja Suomen taloudelle.

Hallitus toisensa jälkeen on kuitenkin Suomessa jättänyt tekemättä ne metsiä koskevat päätökset, joilla Suomen hiilinielut saadaan sille kasvu-uralle, jota ilmastotavoitteeseen pääsy vaatii. Nykyinen hallitus ei ole toiminut sekään, ja joitakin edellisen hallituksen päättämiä keinoja on myös peruttu, kuten kosteikkoviljelyyn tai siihen metsityksen tukeen liittyen.

Täällä on sanottu, että oppositiosta tai ilmastopolitiikan kannattajilta tulee esityksiä metsien hakkuiden lopettamisesta ja että tämä ei olisi oikea suunta. No, kukaan ei tietenkään ole ehdottanut metsien hakkuiden lopettamista vaan pikemminkin niiden sopeuttamista ilmastotavoitteisiin sopiviksi. Jos olisimme rehellisiä, niin itse asiassa meidän pitäisi myöntää, että metsien hakkuiden lopettamisella me saisimme valtavat hiilinielut ja Suomen hiilivarastot kasvamaan, mutta tätä ei ole kukaan esittänyt. Mutta fakta on se, että mitä vähemmän me hakkaamme meidän metsiämme, sitä nopeammin hiilinielut kasvavat juuri sillä aikavälillä, millä me tarvitsemme eniten hiilinieluja, eli kun emme ole vielä saaneet meidän päästöjä laskuun. Toki pitkällä tähtäimellä se tarkoittaisi sitä, että hiilinielut myös kääntyisivät laskuun, mutta silloin meidän päästömmme olisivat jo alhaalla.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Itse ajattelen, että meidän kannattaa tehdä metsissä sellaisia toimia, jotka lisäävät Suomen hiilinieluja ja myös auttavat meidän metsäteollisuutta nostamaan puun jalostusarvoa. Itse asiassa pienemmillä hakkuumäärillä me voidaan päästä samoihin kansantalouden vaikutuksiin, jos me tekisimme hartiavoimin töitä sen eteen, että jalostusarvo kasvaisi. Tämä olisi win-win-tilanne kaikkien kannalta.

Ilmastopolitiikan toimimattomuudesta koituu Suomelle mahdollisesti suuret kustannukset, jopa miljardiluokan kustannukset, mikäli me joudumme ostamaan päästöyksiköitä muilta EU-mailta, jotta saamme meidän EU-velvoitteemme täytettyä. Onko tosiaan niin, että me käyttäisimme mieluummin nämä miljardipanostukset EU-maksuihin sen sijaan, että me maksaisimme vaikka sille suomalaiselle metsänomistajalle hiilensidonnasta?

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että rahan käyttäminen ilmastotoimiin on tälle hallitukselle erityisen vaikeaa johtuen toki näistä korkeista säästötavoitteista, mitä hallituksella on julkiselle taloudelle. Siksi ihmettelenkin, miksi se kuitenkin samalla tässäkin tilanteessa jatkaa rahan lappamista ilmastolle haitalliseen toimintaan.

Haastavasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta hallitus on tehnyt fossiilisiin tuontipolttoaineisiin 170 miljoonan euron veronalennukset. Miten tämä on linjassa niin ilmastopolitiikan kuin Suomen haastavan taloudellisen tilanteen ratkaisemisen kanssa? No, ei millään tavalla. Hallitus ei myöskään koske ympäristölle haitallisiin tukiin, vaikka niitä karsimalla parannettaisiin sekä valtiontalouden että ympäristön tilaa. Kuten sanoin, me olemme globaalisti valtavan työn edessä, ja kyllä meillä Suomessakin on aika paljon työtä tehtävänä, että me pääsemme niihin itse asettamiimme tavoitteisiin, eli Suomen voimassa olevan ilmastolain tavoitteisiin. Me otamme ympäristövaliokunnassa vastaan ilmastovuosikertomuksen ja järjestämme huomenna julkisen kuulemisen, jossa saamme lisää tietoa tästä asiasta. Toivon, että Suomessa pääsemme ripeästi myös liikkeelle kohti sitä uraa, missä Suomi hoitaa omat velvoitteensa ilmastopolitiikan suhteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

16.58 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on Ilmastovuosikertomus 2024. Hyviä uutisia: Suomen päästöt vähenivät reippaasti vuonna 2023. Kasvihuonepäästöt laskivat 11 prosentilla vuonna 23, ja tämä sen ansiosta, että Suomi on onnistunut erityisesti siirtymisessä puhtaaseen sähköntuotantoon. Päästökauppasektorin päästöt laskivat viime vuonna 19 prosenttia eli jopa odotettua enemmän kaikissa päästöluokissa. Laskua edellisvuoteen oli myös liikenteessä ja maataloudessa, jotka ovat sektorin suurimmat päästölähteet. Lisäyksenä positiivisiin uutisiin on tieto siitä, että maankäyttösektori palasi pieneksi hiilinieluksi viime vuonna.

Hallitus tekee töitä sen eteen, että Suomessa tuotetut innovatiiviset puhtaat ratkaisut ovat sekä käytössä että viennissä ja yhä tehostamassa päästövähennystoimia. Tarvitsemme monipuolista, hajautettua ja omavaraista energiantuotantoa. Laajapohjainen ja kotimaisuuteen tähtäävä energiantuotanto tukee työllisyyttä, talouskasvua ja kotitalouksien ostovoimaa sekä on myös ekologisesti kestävä. On pidettävä huolta, että siirtohinnoittelu pysyy kurissa, sähköverkkoyhtiöt pidetään kotimaisessa omistuksessa, ydinvoiman tulee toimia sähkötuotannon selkärankana, ja lisäksi turvetuotannon säilymisestä on huolehdittava.

Suomi on arktinen pitkien etäisyyksien maa. Autoilu on täällä välttämätöntä. Ja kiitos tämän hallituksen toimien, polttoaineveroa on alennettu ja jakeluvelvoitetta kevennetty. Suomen tiestöstä ja liikenneverkosta huolen pitäminen on ilmastoteko. Kaupungeissa tu-

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

lee pystyä ajamaan autolla, ja autottomat keskustat -hankkeisiin ja kaupunkibulevardeihin tulee saada tolkkua.

Suomalaisella kuluttajalla on valtaa. Kotitalouksien ja yksittäisten kuluttajien käyttäytymisellä on vaikutusta esimerkiksi hiilijalanjäljen pienentämiseen. Kotitalouksien hiilijalanjälki oli noin 60 prosenttia Suomen kaikista kulutusperäisistä päästöistä vuonna 2019. Kotitalouksien kulutusmenojen hiilijalanjälki on kuitenkin tuosta pienentynyt 40 prosentilla vuosien 2000 ja 2021 välisenä aikana. Yksittäinen kuluttaja voi valita nettikaupan halpatuotteen sijaan kotimaassa tai Euroopassa valmistetun tuotteen. Tämän osalta tietoisuutta kuluttajien suuntaan tulisi lisätä siitä, mitä esimerkiksi Kiinassa valmistettujen halpatuotteiden ilmastovaikutukset ovat, sekä siitä, mitkä vaikutukset näiden halpatuotteiden rahtaamisella ovelta ovelle yksittäisinä paketteina kuljetuksineen sitten mahtavat olla. Myös lähiruuan ja suomalaisen ruoan kulutuksen osalta on vielä paljon tehtävää. Serbiassa tuotettu soija ei varmasti ole ilmaston kannalta parempi vaihtoehto kuin lähellä tuotettu kotimainen kasvis.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus ottaa huomioon sekä ihmisen sosiaalisen hyväksyttävyyden, taloudellisuuden että alueellisuuden ja kaikkien näiden toimien tehokkuuden.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oras Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.02 Oras Tynkkynen vihr: Kiitos, puhemies! Edustaja Koponen aiemmin tämän asiakohdan debatissa esitti näkemyksensä, että ilmastovuosikertomus on turha eikä sitä tarvitse enää rahoittaa. Olen tästä eri mieltä. Paitsi toki ilmastoasioista hyvin kiinnostuneena vaikuttajana myös demokraattina ja kansanedustajana ajattelen, että ilmastovuosikertomus on ennen kaikkea eduskunnan työkalu, joka antaa meille kansanedustajille ajantasaiset välineet arvioida kulloinkin ilmastopolitiikan onnistumista. Viime vuonna, kun käsitelimme silloista ilmastovuosikertomusta, syynättävänä oli edellisen hallituksen ilmastopolitiikan onnistuminen. Ja vähän ihmettelen, jos vaikka perussuomalaisen puolueen kansanedustajilla ei ole halua arvioida edellisen hallituksen toimia, ja uskon myös, että tulevilla eduskunnilla tätä halua riittää.

Ministeri Mykkänen omissa puheenvuoroissaan kertoi oman tulkintansa siitä, missä ilmastopolitiikan tilanne Suomessa on. Jos lukee ilmastovuosikertomuksen, niin saa hieman eri käsityksen. Yksi esimerkki tämän kertomuksen hyödyllisyydestä on se, miten se koostuu yksin kansiin niitä lukuisia tapoja, joilla nykyinen hallitus peruuttaa ilmastotoimia ja kasvattaa päästöjä. Lähes sivu sivun jälkeen kertomuksesta käy ilmi, miten hallitus on esimerkiksi heikentänyt jakeluvelvoitetta. Se on laskenut fossiilisten tuontipolttoaineiden veroja. Se on leikannut määrärahoja, joilla on aiemmin onnistuttu tukemaan siirtymässä vähäpäästöisiin ratkaisuihin, ja monilla, monilla muilla tavoilla.

Ministeri Mykkänen on usein puhunut siitä, että itse asiassa edellinen hallitus laski jakeluvelvoitetta ja tämä hallitus sitä nostaa. No nyt on kuitenkin ministeriltä unohtunut mainita, että edellinen hallitus teki päätöksen jakeluvelvoitteen väliaikaisesta laskemisesta Venäjän hyökkäyssodan laukaiseman energiakriisin keskellä. Ja vaikka voimme olla eri mieltä siitä, oliko juuri jakeluvelvoitteen laskeminen se toimivin ja järkevin tapa vastata tähän kriisiin, niin jaoimme kuitenkin käsittääkseni tässä salissa laidasta laitaan sen näkemyksen, että suomalaisia kuluttajia piti tukea, kun energian hinnat pomppasivat kattoon. Ja siihen silloisessa kriisissä silloinen hallitus vastasi. Ministeri Mykkänen myös toi esille sen, että vuosina 2027—2030 jakeluvelvoitetta nostetaan reippaasti. Tästäkin häneltä jäi mai-

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

nitsematta, että tähän tapahtuu nykyisen hallituksen jo päätettyä toimintansa. Eli hän syysä käytännössä seuraavalle hallitukselle ja seuraavalle eduskunnalle vastuuta liikenteen päästöjen vähentämisestä.

Ministeri Mykkänen myös esitti sen tunnetun kannan, että Suomen hallitus tukee EU:n 2040-päästötavoitteen nostamista, mikä on sinänsä hyvä asia, mutta hän listasi tässä omassa puheenvuorossaan muutaman ehdon tälle tuelle. Jos katsoo sitä valtioneuvoston kantaa, jossa tätä Suomen näkemystä on tarkemmin kuvattu, niin niitä ehtoja on vielä paljon, paljon enemmän. Ja tästä herää ymmärrettävästi jatkokysymys: onko siis todella niin, että hallitus ei tue EU:n 2040-päästötavoitteen päivittämistä, jos kaikki nämä hallituksen listatut ehdot eivät täyty?

Edustaja Seppänen debatin aikana esitti toiveen, että suurimmat saastuttajat pitäisi saada talkoisiin, ja tästä on hyvin helppo olla samaa mieltä. Usein kuitenkin nämä tällaiset toiveet jäävät ponnettomina roikkumaan ilmaan vailla jatkoajatusta siitä, miten niitä suurimpia saastuttajia oikein halutaan saada mukaan. Suomellakin on erilaisia keinoja tähän, mutta harvakseltaan näitä muita suurimpia saastuttajia talkoisiin houkuttelevat esittävät konkreettisia esityksiä. Ajatellaan vaikkapa sitä, että merkittävä osa ennakoitusta päästöjen kasvusta maailmassa tulee tapahtumaan globaalin etelän nousevissa talouksissa. Suomi voisi vauhdittaa vaikkapa kotimaisen kestävä teknologian käyttöönottoa näissä maissa, mutta nyt päinvastoin hallitus on leikkaamassa monia niitä määrärahoja, joilla juuri tässä voitaisiin onnistua.

Edustaja Seppänen tuossa juuri edellä kiinnitti nähdäkseni olennaiseen ongelmaan huomiota, eli suomalaisten kulutuksen hiilijalanjäljestä kasvava osa tulee sellaisesta hyvin runsaspäästöisestä krääsistä, jota ihmiset ostavat verkkokauppojen välityksellä. Edustaja Seppänen tarjosi ratkaisuksi tietoisuuden lisäämistä. Itse tarjoan ratkaisuksi eurooppalaisia yhteistyötä, lainsäädäntöä ja tulleja. On kestävätilanne, että verkosta voi muutamalla klikkauksella tilata sellaista krääsää, jonka ympäristö- ja inhimillinen hinta on valtava, ja tähän pitää sekä kotimaisen että eurooppalaisen lainsäätäjän nähdäkseni puuttua, ei pelkästään ilmastosyistä mutta myös ilmastosyistä.

Edustaja Kinnari esitti näkemyksenä, että poliittisesti ei voida päättää, miten metsiä hoidetaan. Kuitenkin on jo nyt niin, että poliittisesti päätetään hyvin pitkälle, miten metsiä hoidetaan. Suomessa on sellainen laki kuin metsälaki, joka asettaa puitteet metsätalouden harjoittamiselle. Ja on oikeastaan välttämätöntäkin, että me myös poliittisesti lähetetään viesti metsänhoidon suunnasta. Miksi? Sen takia, että muuten niitä poliittisesti päätettyjä tavoitteita ilmastopäästöjen vähentämisestä ja luontokadon pysäyttämisestä ei ole mahdollista saavuttaa. Metsätalous on Suomelle ratkaiseva tekijä sekä taloudellisesti että ekologisesti, ja sen takia sen ohjaus on myös välttämätöntä, jotta näihin tavoitteisiin voidaan yltää.

Edustaja Lehtinen totesi, että Suomi ei voi pelastaa koko maailmaa, ja olen tästä ehkä jossain määrin triviaalista havainnosta luonnollisesti samaa mieltä. Itse ajattelen kuitenkin niin, että Suomi voi ja Suomen tulee hoitaa oma reilu osuutensa tästä yhteisestä maailman pelastamisen taakasta, ja sitä me vihreät ainakin ilmastopolitiikan saralla harjoitamme. Sitä on myös niin, että jos toimimme fiksusti, pelaamme korttimme järkevästi, niin samalla, kun vähennämme omia päästöjä, me pystymme myös luomaan uutta vientiä, uusia työpaikkoja puhtaiden ratkaisujen kauppaamisesta muille maille.

Ja edustaja Bergbomin puheenvuorosta aivan lopuksi, kun hän maalaili kuvia keskustelusta, jossa halutaan lopettaa Suomessa hakkuut: Niin kuin edustaja Pitkkinen totesi, kuukaan ei ole esittänyt, että Suomessa lopetettaisiin hakkuut. Keskustelua on käyty lähinnä

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

siitä, onko hakkuiden oltava nykyisellä hyvin korkealla tasollaan, vai pärjättäisiinkö sillä tasolla, joka meillä oli Suomessa vaikka viisi, kymmenen tai viisitoista vuotta sitten.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.09 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Meillä on täällä lähetekeskustelussa Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 24, jonka antaminen eduskunnalle vuosittain perustuu ilmastolakiin. Sananvaihto aiheesta lämpenee nykyään usein nopeammin kuin itse ilmasto, joten toimikoon tämä minun oma puheenvuoroni sitten kylmägeelinä keskustelun aiheuttamien henkisten vammojen hoidossa.

Vaikka Suomi lakkaisi olemasta kokonaan, niin sillä ei olisi juurikaan vaikutusta maapallon ilmastoon. Lappeenrannan teknillisen yliopiston professori Esa Vakkilainen kummeksui jo vuonna 2018 Suomessa aiheesta käytävää keskustelua ja peräänkuulutti lisää realismia. Hän muistutti, että fossiilisten polttoaineiden käytöstä johtuvista maailman CO₂-päästöistä Suomen osuus oli 0,14 prosenttia eli runsaan promillen luokkaa.

Edellisestä lausunnosta on kulunut jo jokunen vuosi, joten lienee syytä tarkastella nykytilannetta tarkemmin. Tilastokeskuksen mukaan Suomen kasvihuonepäästöt laskivat viime vuonna 11 prosenttia vuodesta 22. Kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria olivat 40,6 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia, mikä on 5,1 miljoonaa tonnia vähemmän kuin vuonna 22. Kasvihuonepäästöt ovat laskeneet 43 prosenttia vertailuvuodesta 90 ja 52 prosenttia vuodesta 2003, jolloin päästöt olivat korkeimmillaan aikasarjan 90—23 aikana.

Nyt oikeastaan seuraavana on se asia, miksi minä tulin tänne puhumaan tästä asiasta. Täällä aika paljon osoitetaan usein väärään suuntaan sormella sitä, mistä nämä päästöt tulevat ja mitkä kunnat niitä aiheuttavat. Minulla on tässä Ilkka-Pohjalaisen uutinen, jossa sanotaan, että Suomen 50 suurimman kunnan päästövertailu ei ole eteläpohjalaisittain iloista luettavaa. Kurikka on päästöjen ylivoimainen ykkönen asiakaslukuun suhteutettuna, ja Seinäjoki sijoittuu kuudenneksi.

Nämä perustuvat tilastoihin, ja toki se varmaan näin on, jos sitä ajatellaan yksisilmäisesti. Eli ilmastosta keskusteltaessa syyllistävä sormi osoittaa valitettavan usein väärään paikkaan joko tahattomasti tai tahallaan. Maatalouden ruoantuotannon ja sitä kautta maaseutujen päästöjä tarkasteltaessa täytyy ymmärtää, että valtaosa suomalaisista asuu kaupunkialueilla ja erityisesti pääkaupunkiseudulla. Maaseudun tuottama ruoka syödään siis pääasiassa aivan muualla kuin maaseudulla. Tämä on semmoinen asia, mikä itseäni ärsyttää kovasti, että nostetaan esille niitä, että tuolla ja tuolla kunnassa on suuret päästöt. Kuitenkin tilanne on niin, että tämä Etelä-Suomi, pääkaupunkiseutu varmaan suurimman osan syö näistä tuotteista, mitä siellä alueella valmistetaan.

Arvoisa puhemies ja hyvät edustajakollegat! Tosiasia on se, että Suomi tekee ja on tehnyt jo vuosikausia ilmaston puolesta lujasti töitä. Meillä ei ole mitään hävettävää, päinvastoin. Ilmastoasiat ovat maailmanlaajuinen kysymys, eikä niitä ratkaista istumalla Mannerheimintieellä, maamme maitotilallisia parjaamalla tai ajamalla suomalaista teollisuutta Kiinaan. Yksi, mikä tähän kanssa liittyy, on se, että nuorten ihmisten ilmastoahdistus on ihan täysin aiheutettu täällä. Ei meidän saa pelotella lapsia ilmastoasioilla. Tämä on ihan käsitämätöntä, että aiheutetaan terveydenhuollolle kustannuksia ja nuorille pahaa oloa sillä, että veivataan näitä asioita täällä, puhutaan liian syyttävään sävyyn näistä asioista.

Edustaja Tynkkynen mainitsi tuossa ihmisten ostavan kiinalaista krääsää, ja minä olen siinä kyllä ihan samaa mieltä, että tämä pitäisi jollakin tavalla saada balanssiin niin, että me

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

ei enää osteta sitä krääsää. Tämä on ihan käsittämätöntä, kun katsoo nykypäivän kulutusjuhlia, että kuinka paljon me hankitaan kaikkea krääsää ja sitten se heitetään pois. Tämä on tosi valitettavaa. Minä olen kesällä rakentanut, korjannut semmoista vanhaa rakennusta. Mielestäni se on myös jonkinlainen ilmastoteko, että yritetään pitää vanhat rakennukset kunnossa. Samalla kun olen vienyt jätteenkäsittelyasemalle roskia ja muuta, niin on se käsittämätöntä katsoa siellä, minkälaista tavaraa nykyään heitetään pois. Siellä menee polkupyöriä ja muita, jotka aikaisemmin olisivat kiertäneet vielä tässä meidän yhteiskunnassa.

Sitten loppuun haluan sanoa vielä, että kun puhuitte metsästä tässä, niin kyllä metsäteollisuus on sellainen asia, josta meidän pitää pitää huoli. Se on kuitenkin Suomen tärkeintä, tämä on vihreän kullan maa, ja meidän pitää huolehtia siitä, että suomalainen metsäteollisuus pärjää ja voi täällä hyvin.

Ja ihan viimeisenä sanon vielä, nyt kun nämä raakut ovat nousseet kovin esille, että kannattaa miettiä sitä, kumpiko on uhanalaisempi, raakut vai suomalaiset henkilöt, miehet tai naiset. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo. Edustaja Elo on poissa. Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.17 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Maakuntakaavoissa tuulivoimaloille soveltuvia alueita on todettu olevan vain rajallinen määrä. Suuri osa niistä sijoittuu Pohjois-Suomeen ja siellä etenkin Pohjois-Pohjanmaan alueelle, jonne onkin rakentunut paljon tuulivoimaa ja lisää ollaan koko ajan kaavoittamassa.

Tuulivoimalat jakavat mielipiteitä. Vaikka ne ovat ekologisista, niin ne kuitenkin pilaavat maiseman korkeine, jopa 350 metrisine, tuulimyllyineen laajalta alueelta. Yhden myllyn ympärille tarvitaan hehtaari maata ja tie jokaiselle myllylle. Tämä vaikuttaa maanomistajien ja alueen asukkaiden viihtyvyyteen ja mahdollisen kiinteistön jälleenmyyntiin. Onko tarkoitus, että vain tietyt alueet joutuvat luopumaan arvokkaista maisemistaan tuulivoiman hyväksi? Jopa lähelle Pudasjärven Syötteen arvokasta tunturimaisemaa suunnitellaan uusia tuulivoimapuistoja. Pohjois-Pohjanmaa on edelleen Suomen suurin tuulivoimalamaakunta. Alueella on jo 40 prosenttia maan koko kapasiteetista. Aurinkovoimalat ovat ympäristöään vähemmän häiritseviä, koska jäävät paremmin maaston suojaan.

Arvoisa puhemies! Raskaan liikenteen tulevaisuuden näkymistä: Sähkörekat soveltuvat paremmin jakeluliikenteen käyttöön eivätkä ole vaihtoehto runkoliikenteessä pitkillä matkoilla. Raskaan liikenteen sähkörekkojen akut painavat paljon, ja niillä on myös vaikutusta teiden kulumiseen. Kaupungit ovat siirtyneet yhä enemmän sähköbussseihin, millä on ilmastoon päästöihin positiivinen vaikutus, mutta painavina ajoneuvoina myös teiden kuluminen lisääntyy. Vetyrekat sen sijaan ovat tulevaisuutta, ja niitä onkin alettu tutkimaan muun muassa Oulun seudun ammattiopiston toimesta, jonne on tilattu vetyrekka vuodelle 2025 tätä tutkimustarkoitusta varten. Oulun yliopiston dosentti Jouni Juntunen on mukana tutkimushankkeessa, jossa selvitetään vetyrekan toimivuutta, taloudellisuutta ja kulutusta Pohjois-Suomen olosuhteissa. Se on arvokasta tutkimustyötä vihreässä siirtymässä. Vedyn tankkausasemia pitäisi myös olla enemmän, että tämän energiamuodon käyttöä voidaan tulevaisuudessa laajentaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

17.20 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Olemme täällä käymässä keskustelua hallituksen ilmastovuosikertomuksesta, ja täällä on käytetty paljon puheenvuoroja aiheesta, joka tietenkin on — puhutaan tästä ilmaston lämpenemisen torjumisesta — tämän aikakautemme tärkein poliittinen kysymys, joka meidänkin päättäjinä on nyt ratkaistava.

Täällä joissakin puheenvuoroissa kyseenalaistettiin se, onko välttämätöntä, että meillä on tällainen ilmastovuosikertomus, jota vuosittain täällä käsitellään, ja pidän sitä erittäin tärkeänä monestakin syystä. Ensinnäkin, kun haluamme tehdä ilmaston lämpenemisen torjumiseksi vaikuttavia toimenpiteitä, jotka ovat tehokkaita ja myös taloudellisesti kohdentuvat järkevästi, niin ilmastovuosikertomus tarjoaa nimenomaan työkalut siihen, että voimme varmistua siitä, että nämä toimenpiteet on järkevästi valittu ja että ne tuottavat sitä tulosta, eli niitä päästövähennyksiä, mitä on toivottu.

Täällä aikaisemmassa puheenvuorossa edustaja Mäenpää ihan aiheellisesti nosti esiin sen, että toisinaan tämä ilmastokeskustelu tuntuu kärjistyvän ja kuumentuvan. Jotenkin mietin, että tämä ilmastovuosikertomus kyllä oikeastaan tarjoaa työkalut myöskin juuri sen ongelman taklaamiseen, koska sen avulla kaikkien on helppo tarkistaa, mikä on se data ja se tutkittu tieto, johon nämä ilmastotoimet perustuvat.

Osassa puheenvuoroista täällä on nostettu esiin kysymys siitä, kannattaako Suomen olla näissä asioissa edelläkävijä, tai myöskin olen kuullut kysyttävän sitä, onko varaa tehdä näitä kaikkia toimia. Ehdottaisin, että tällaista miettivät voisivat katsoa tämän ilmastovuosikertomuksen sitä lukua, jossa puhutaan ilmaston lämpenemiseen sopeutumisesta. Siellä nimittäin on kuvattu hyvin laajasti niitä vaikutuksia, mitä ilmaston lämpenemisellä on yhteiskuntaan, mikäli emme pysty sitä voimakkuutta hillitsemään. Siellä on lueteltu muun muassa vaikutuksia kokonaisturvallisuuteen ja huoltovarmuuteen, ruoka- ja ravitsemusturvaan, vesihuoltoon ja infrastruktuuriin. Tälläkin hetkellä kaikki varmaan ovat huomanneet, kuinka erilaiset sään ääri-ilmiöt ja esimerkiksi ilmaston lämpenemisen vaikutukset vedenkierron muutoksiin globaalisti voivat aiheuttaa joko tulvia tai sitten laajoja kuivuusaaltoja. Ja varmasti kaikki olemme samaa mieltä siitä, että mitä vähemmän tällaisia ääri-ilmiöitä tulevaisuudessa esiintyy, niin sen parempi varmaan sekä taloudellisesti että yleisesti inhimillisestä näkökulmasta.

Täällä on kannettu huolta myös metsätalouden toimintaedellytyksistä ja siitä, vaikuttaako tämä ilmastokeskustelu ja pyrkimys kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan negatiivisesti meidän metsätalouden toimintaedellytyksiin. Haluaisin muistuttaa, että ilmaston lämpenemisellä jo sellaisenaan on laajoja uhkia myöskin meidän metsäteollisuudelle. Onhan helposti nähtävissä, että ilmaston lämpeneminen lisää esimerkiksi metsätuhojen riskiä.

Täällä on nostettu esiin myös monia toimia, joita hallitus tekee ja jotka eivät edistä tätä kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, ja nostaisin erityisenä esiin esimerkiksi sen, että hallitus aikoo lakkauttaa ilmastolain velvoitteen kuntien ilmastosuunnitelmien laatimisesta ja poistaa myöskin siihen varatun rahoituksen. Kuitenkin haluaisin kertoa siitä, että esimerkiksi oma kotikaupunkini Lappeenranta on valinnut jo yli vuosikymmenen ajan olla tällainen ilmastoedelläkävijä. Meillä sijaitsee kaupungissamme Lappeenrannan teknillinen yliopisto, ja vahvasti kaupunkimme on jo kokenut sen, että muutos tällaisesta perinteisestä metsäteollisuuspaikkakunnasta yhä enemmän ympäristö- ja energiateknologian edelläkävijäksi on nimenomaan tuottanut lisää elinvoimaa ja parantanut meidän tulevaisuudennäkymiä vaikkapa työllisyyden suhteen.

Meillä on tärkeää huomata myöskin se, mikä ilmastovuosikertomuksessa on nostettu esiin, että ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuus kietoutuvat monella tapaa yhteen.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

On ihan selvää, että näitä molempia haasteita pitää pystyä ratkaisemaan yhtäaikaaisesti. Tiedämme, että ilmastomuutos pahentaa luontokatoa, ja tiedämme myöskin, että luonnon monimuotoisuus puolestaan parantaa meidän mahdollisuuksiamme hillitä ilmastomuutosta sekä sopeutua ilmaston lämpenemisen vaikutuksiin.

Aika paljon tulee kansalaisilta palautetta siitä, että kun edistämme tätä energiamurrosta, niin kuinka pystymme varmistamaan, että samanaikaisesti ei haitata luonnon monimuotoisuutta tai oteta riskiä siitä, että luonto kärsii. Esimerkkinä usein nousee esiin se, että liikenteen sähköistämiseen ja niihin kriittisiin raaka-aineisiin — joita tarvitaan esimerkiksi akkuihin — liittyvä kaivostoiminta aiheuttaa vakavan uhkan ympäristölle ja luonnolle. Moni sitten ikään kuin toivoo, että emme tekisi tätä siirtymää siksi, että nämä riskit koetaan liian suuriksi.

Samoin nousee yhä useammin keskusteluun se, että kun vaikka voimakkaasti Suomeenkin tulee tätä toivottua uusiutuvan energian rakentamista ja esimerkiksi tämmöisiä teollisen mittaluokan aurinkovoimaloita, kuinka varmistetaan se, että siellä, minne ne rakennetaan, se rakentaminen ei pahentaisi luontokatoa. Nämä ovat esimerkkejä semmoisesta yhteensovittamisen haasteesta, jossa pitää olla tarkkana. Uskon, että näitä pystytään rinnakkain ratkaisemaan, tätä luontokatoa ja ilmaston lämpenemistä, ja oikeastaan se on ihan välttämätöntä, että näin pystytään tekemään, mutta kuitenkin tämän näkökulman pitää olla koko aika kirkkaana mielessä.

Vielä lopuksi haluan nostaa esiin sen, että ilmastotoimien edistämisessä on kysymys vahvasti myös yhdenvertaisuudesta, oikeudenmukaisuudesta ja siitä, pysyvätkö kaikki suomalaiset ja pysyykö Suomi mukana tässä energiamurroksessa. Pelkään, että mikäli toimisimme niin kuin täällä joissakin puheenvuoroissa on toivottu, että Suomi ottaisi taka-askeleita ja emme tavoittelisi tätä edelläkävijyyttä, sillä olisi tulevaisuuden kilpailukyvyyn ja tulevaisuuden elinvoiman kannalta aika kriittiset seuraukset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.27 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Ilmastovuosikertomus viime vuodelta on tietysti hienoa luettavaa siinä mielessä, että Suomen kokonaispäästöt ovat edelleen vähentyneet voimakkaasti. Suomihan on itse asiassa koko maailmassa yksi niitä harvoja maita, jotka ovat näin merkittävästi pystyneet päästöjään vähentämään. Tietysti planeettamme kannalta harmillista on se, että Suomi on kovin pieni päästöjen aiheuttaja, elikkä sillä, että meillä päästöt vähenevät voimakkaasti, ei ole kovin suurta globaalia merkitystä.

Mutta uskon, että Suomen tuleekin sen sijaan, että kiinnitämme huomiota omaan hiilijalanjälkemme, nimenomaan kiinnittää huomiota siihen hiilikädenjälkeen, jonka voimme maailmaan tehdä. Ja se liittyy tietysti aivan erityisesti siihen, että Suomessa — jossa tämä päästöjen lasku johtui aivan erityisesti siitä, että sähköntuotannon päästöt vähenivät huomattavasti ja Suomen sähköntuotannon päästöt ovat käytännössä nollaantumassa lähivuosina — sähköntuotannon päästökerroin siis on hyvin lähellä nollaa tai hyvin pieni. Jos vaikka Virosta meille sähköä silloin tällöin tuodaan, niin näin ollen kaikki Suomessa tehtävä työ on käytännössä globaalissa mittakaavassa ekoteko. Eli mitä enemmän Suomessa valmistetaan tuotteita — on se sitten metsäteollisuuden tuotteita tai vaikkapa metalliteollisuuden tuotteita tai ylipäätään tuotteita, joita Euroopassa ja laajemminkin maailmalla kulutetaan — sen parempi planeettamme kannalta ja kestävä kehityksen kannalta.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Mutta toinen tärkeä ulottuvuus ja vielä tärkeämpi viesti — koska eihän Suomi pysty tietenkään määräänsä enempää valmistamaan vaikkapa terästä — on se, että Suomi on esimerkki maasta, jossa on pystytty toisaalta päästöjä määrätietoisesti ja merkittävästi vähentämään ja samalla pitämään kuitenkin talouden pyörät pyörimässä ja tarjoamaan ihmisille hyvä elintaso. Ja nyt uskon, että lähivuosina kaikkein tärkein tehtävä hallituksella ja koko eduskunnalla onkin varmistaa Suomessa se, että sääntelymme on sellaista, että Suomeen tulee runsaasti investointeja. Meillä on työpaikkoja, jotka tuovat ihmisille hyvän toimeentulon, ja Suomea pidetään vauraana maana, jota kansainvälinen yhteisö haluaa seurata. Tuolloin hiilikädenjälkemme ja vaikutus globaaliin kehitykseen on mahdollisimman suuri, eli kilpailukykyistä huolehtiminen niin kotimaassa kuin EU:n tasollakin on nyt myös ilmaston näkökulmasta ykkösasia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

17.30 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tämä ilmastovuosikertomus on meille jokavuotuisen hyvä peili. Koska tosiasiallisesti nythän me aina tätä tutkiessamme tarkastamme, että olemmeko me suurin piirtein toimineet siten, niin kuin me olemme varsinkin jälkipolville ja tälle globaalille pallolle luvanneet. Koko eduskunta ja nykyinenkin hallitus ovat sitoutuneet siihen, että pidämme kiinni nykyisen ilmastolain mukaisesta tavoitteesta, joka todella tarkoittaa sitä, että Suomi on edelleen sitoutunut hyvin kunnianhimoisesti vähentämään päästöjä ja toteuttamaan sen tavoitteen tavoiteajassa, että vuodesta 35 Suomi olisi ensimmäinen hyvinvointiyhteiskunta, joka kykenee myös olemaan samalla hiilineutraali, ja toivon mukaan sen jälkeen sitten nopeasti hiilinegatiivinen. Ja jos me pidämme tästä tavoitteesta kiinni, niin silloin meidän on syytäkin kiinnittää huomiota aina vuosittain tämän ilmastovuosikertomuksen sanomaan, ja on tarkistettava, johtavatko ne toimenpiteet, joita olemme tekemässä, siihen tavoitteeseen, jonka me olemme itsellemme asettaneet. Ja nythän on selvää, että näillä toimenpiteillä, jotka nyt ovat tiedossa, joita niin edeltävät hallitukset ovat tehneet kuin tämä nykyinen hallitus on tekemässä, toteamme, että meidän emme tule niitä itse itsellemme asettamia tavoitteita saavuttamaan. Ja minusta on rehellistä silloin todeta, niin kuin aikaisemminkin tässä salissa, että tarvitsemme lisää toimenpiteitä, jotta pysymme sillä tavoiteuralla. Ja varmasti sitten yksittäisistä toimenpiteistä voidaan käydä keskustelua, ja niihin liittyy mielipide-eroja, mutta minusta tärkeintä on se, että kun me olemme tavoitteen asettaneet, niin määrätietoisesti myös liikumme sitä kohti.

Mutta, arvoisa puhemies, kyllä tässä ilmastovuosikertomuksessa on myös monia hyviä asioita, ja niitäkin on nostettu täällä esille. Tulokset siitä, että meillä kokonaispäästöt ovat laskeneet, hieno asia, ja sekin on hyvä todeta, mihin edeltäväkin puhuja viittasi, että esimerkiksi Suomen elinkeinoelämällä on hyvin suuri mahdollisuus lisätä omaa kaupankäyntiä, viedä tuotteita maailmalle, jolle nimenomaan suomalainen hiilikädenjälki olisi huomattavasti suurempi, ja pystymme auttamaan muitakin maita niissä muutoksissa, jotka heilläkin ovat edessä.

Toinen positiivinen asia liittyy siihen, jos katsomme vaikkapa yksityisen kulutuksen aiheuttamia päästöjä, että vaikka samaan aikaan meillä kulutusmenot ovat edelleen nousseet, niin meidän yksityisestä kulutuksesta tulevat päästöt ovat laskeneet, joka kertoo siitä, että myös kuluttajat kyllä valitsevat ekologisempia tuotteita, jos heillä on siihen mahdollisuus, ja kaiken tämän ohella toteaisin, että vaikka meillä kirittävää riittää, jotta siihen ta-

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

voitteeseen pääsemme, niin mitenkään toivoa ei ole menetetty, että nyt vain tarvitaan määrätietoisia toimenpiteitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

17.34 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Heti alkuun tärkeä muistutus siitä, että Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti me olemme sitoutuneet kansallisen ilmastolain tavoitteisiin, ja tältä pohjalta ilmastopolitiikkaa tehdään ja valmistellaan ja käsitellään. Ilmastovuosikertomuksen keskeiset viestit ovat juuri, kuten edustaja Räsänen edellä kuvasi, että on positiivista kehitystä ja oikeansuuntaista kehitystä ja samalla enemmän toimia edelleen tarvitaan ja tätä työtä on syytä jatkaa.

Ilmastolaissa säädetään myös siitä, että tällainen ilmastovuosikertomus tänne eduskuntaan vuosittain tuodaan, ja on ilahduttavaa, että ilmastovuosikertomus itsessään on myös kehittynyt vuosien varrella ja antaa meille tilannetietoa ja kokonaiskuvaa tästä ilmastopolitiikan tilanteesta ja kokonaisuudesta. Onkin tärkeitä, että meillä on ajankohtaista tietoa käytettävissä. Tässä ilmastovuosikertomuksessa raportoidaan siis päästökehityksestä, myös nielukehityksestä, joka Suomessa on kansallisesti suurempi haaste, ja arvioidaan sitä, miten riittäviä nämä nyt jo tehdyt toimet ovat pidemmällä aikavälillä.

Kuten todettua, hyvä tilanne on siinä, että kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria ovat laskeneet ja nettopäästöt, mukaan lukien maankäyttösektori, laskivat myös viime vuonna, jos verrataan edelliseen vuoteen. Päästökaupparektorilla päästöt vähenivät ihan selkeästi, ja päästökauppa on toimiva mekanismi päästöjen vähentämiseksi. Myös taakanjakosektorilla päästöjä saatiin laskettua. Näiltä osin suunta on oikeanmukainen. Mutta haaste, niin kuin hyvin tiedämme, meillä Suomessa on siellä maankäyttösektorilla. Kyllä nämä luvut kertovat sen, että tämä maankäyttösektori on nimenomaan se kokonaisuus, jossa meidän on katsottava asioita uudella tavalla ja pohdittava myös uusia toimia hallitusohjelman mukaisesti ja kestävältä pohjalta.

Kuten tässä ilmastovuosikertomuksessakin todetaan näitä maankäyttösektorin päästöjä koskien, meillä on Suomessa oikeastaan kolme vaihtoehtoa:

Ensimmäinen vaihtoehto on se, että onnistumme saamaan maankäyttösektorin päästöt laskusuunnalle ja vähennettyä näitä päästöjä.

Toinen vaihtoehto on se, että haemme lisää päästöjä muilta sektoreilta, ennen kaikkea nyt tässä tapauksessa sieltä taakanjakosektorilta. Ei aivan helppo tehtävä sekään, kuten hyvin tiedämme.

Kolmas vaihtoehto on se, että Suomi joutuu lunastamaan näitä LULUCF-yksiköitä siten muilta EU-jäsenvaltioilta, eikä sekään toivottava ratkaisu ole.

Voi olla, että näitä kaikkia kolmea vaihtoehtoa maankäyttösektorin päästöjen osalta joudutaan pohtimaan.

Mutta tässä tilannekuvassa näyttäytyy hyvin tämä ilmastopolitiikan aikajänne. Jos ajatellaan ihan taloutta, meidän kansantaloutta, niin talouden näkökulmasta on niin, että mitä nopeammin saamme näitä ilmastotoimia aikaiseksi, sen parempi. Mitä pidemmälle nämä välttämättömät toimet siirtyvät, sen kalliimmaksi ne tulevat. Ja tähän yhdistyy myös tämä edustaja Auton mainitsema kädenjälki, josta täällä salissa on hyvin puhuttu. Nimenomaan näissä ratkaisuissa on myöskin sitä potentiaalia, jota Suomella on kansainvälisesti ajateltuna.

Punkt i protokollet PR 86/2024 rd

Arvoisa puhemies! Tällä ilmastopolitiikalla ja ilmastokokonaisuudella on selkeitä yhtymäkohtia myös turvallisuuspolitiikkaan, huoltovarmuuteen. Ilmastovuosikertomuksen osaltahan meillä on ollut nyt tilanne, että monet laskelmamme, suunnitelmamme, strategiamme ovat pohjanneet sellaiseen aikaan, jota ei enää ole. Venäjän aloittama brutaali hyökkäyssota aiheutti energiakriisin ja energiapoliittisen murroksen, joka on osaltaan vaikeuttanut ja vaikuttanut tähän ilmastopolitiikan kokonaisuuteen. Se samalla paljasti sen, miten tärkeää oli, että Suomessa oli jo tehty siirtymää puhtaampiin ratkaisuihin ja Suomessa oli jo aikaisemminkin haluttu irtaantua fossiilisesta energiasta. Ja näin ollen pärjäsimme tässä kriisissä paremmin kuin jotkut muut maat. Mutta tämä sota Euroopassa heijastuu kaikkeen politiikkaan, kaikkiin politiikan sektoreihin, ja energia- ja ilmastopolitiikka ei siitä ole poikkeus vaan päinvastoin. Joudumme tekemään ilmastolain mukaisten sitoumusten eteen töitä nyt erilaisessa tilanteessa, erilaisessa toimintaympäristössä ja aivan erilaisten laskelmien pohjalta kuin mitä oli tiedossa siinä vaiheessa, kun sitä lainsäädäntöä ja näitä sitoumuksia tehtiin. Sitäkin arvokkaampana näen, että näistä sitoumuksista on edelleen pidetty kiinni.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till miljöutskottet, som kommunikationsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet och ekonomiutskottet ska lämna utlåtande till.